No. 1849 Zaterdag 7 Juni 1919. 36ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
St. Elizabeths-gasthuis.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; [illegible] ken regel meer 7½ cts.

Pinksteren

Morgen, het Hoogfeest van Pinksteren, herdenkt de Katholieke Kerk haar geboortedag. Het was immers op den eersten Pinksterdag, toen de Geest Gods, de derde Persoon der H. Drieëenheid, over de vreesachtige Apostelenschaar nederdaalde, omvormde tot grondzuilen der Kerk, die op dien dag haar intrede deed in de wereld.

De ongeletterde, ruwe visschers waren gewijd tot spreekorganen der Goddelijke Openbaring. Zij, te voren vol menschenvrees, waren nu omgevormd tot onversaagde apostelen der liefde Gods.

Petrus, het Hoofd der Apostelenschaar, bewust van zijn kracht, hield toen zijn eerste prediking. En als vrucht dier prediking leidde hij de eerste menschen — 3000 in getal — de Kerk binnen.

De Kerk van Christus was gesticht.

Sindsdien heeft zij zich verbreid over gansch het aardrijk, is zij voor de wereld geweest een herscheppende kracht. Want zij heeft van haar gemaakt de Christenwereld, met een geheel eigen, christelijke beschaving. De Geest Gods had een tweede schepping te voorschijn geroepen.

Een ongeloovig schrijver heeft eens, door de studie der wereldgeschiedenis gedwongen, van de Katholieke Kerk dit prachtwoord neergeschreven: „De Katholieke Kerk is de wonderbaarste Maatschappij, die de wereld in de vele eeuwen van haar bestaan ooit bezeten heeft of bezitten zal."

Dit woord is juist, der geschiedenis getrouw.

Wonderbaar toch is de Katholieke Kerk in haar oorsprong; wonderbaar in haar duur. Wonderbaar is zij in haar leer en in haar zedenwet, wonderbaar in haar onovertroffen, majestueuse eenheid bij de grootst denkbare verscheidenheid en uitgebreidheid; wonderbaar in haar reuzen-organisatie, wonderbaar in haar eeuwenoude en toch blijvende Mei-frischheid en jeugdige kracht. Wonderbaar is zij in haar vasthouden met onbezweken kracht, ten spijt van bespotting en vervolging, van den eenen kant in hetgeen zij noemt "het pand des Geloofs", en van den anderen kant in haar aanpassingsvermogen aan elken regeeringsvorm, aan de nieuwigheden van elke eeuw. Wonderbaar is zij in haar onvergankelijkheid. Rijken heeft zij zien opkomen en vergaan, tronen zien bouwen en ineenstorten, volkeren zien verschijnen en verdwijnen. De eeuwenstormen heeft zij ongeschokt, met opgeheven hoofd getard. Noch volksverhuizingen, noch oorlogen, noch revoluties hebben zelfs haar levenskracht vermogen te verbreidelen.

„De Katholieke Kerk is de wonderbaarste Maatschappij, die de wereld in de vele eeuwen van haar bestaan ooit bezeten heeft of bezitten zal."

Hoe schitterend vinden wij dit prachtwoord in onze bewogen tijden bewaarheid!

Terwijl de naties somber-angstig staren in de donkere toekomst, het eind van hun bestaan gekomen zien, staat de Kerk in volle, vredige rust.

Zeker — als Moeder der volkeren lijdt zij met hare kinderen en doet al het mogelijke om hun lijden weg te nemen, of althans hun smart te stillen. Maar vrees voor hare toekomst kent zij niet. De Geest der Waarheid, de H. Geest, heeft op het eerste Pinksterfeest hare fundamenten gelegd op den H. Berg Sion, haar gegeven de beloften van het eeuwige leven.

Hoe wonderbaar komt in dezen tijd van rassen- en volkerenhaat, haar *algemeenheid* uit. Zij is door haar karakter van *katholieke* d.i. algemeene, allervolkeren-kerk, dat de goddelijke Stichter haar gaf, de Bewaarster van het *algemeen*-menschelijke. In haar zijn de strijdenden vereenigd gebleven met elkander in het ééne Geloof in de ééne Hoop, in de ééne Liefde, in het ééne Gezag.

Hoe vaak hebben de vijanden der Katholieke Kerk ook in deze tijden beproefd haar dat *algemeene, alle volkeren-omvattende en vereenigende* karakter te ontnemen.

Maar gelukt is hun dit niet, en nooit *zal*, ja, nooit *kan* hun dit gelukken. Want de Kerk, wier geboortefeest wij heden vieren, heeft tot Helper, den Geest Gods, den H. Geest. En wie is Gode in wijsheid en kracht gelijk? Wat zal de nietige mensch tegen haar vermogen, als de sterke God voor haar is en haar beschermt?

Wel dankbaar mag de wereld den goeden God zijn, dat in deze wereldkatastrophe, de Katholieke Kerk niet met zoo vele andere instellingen ten gronde gaat! In haar is bewaard gebleven het *trait d'union* der volkeren.

Moge de H. Geest over de verdwaasde wereld nederdalen en de leiders der volkeren verlichten, opdat zij inzien wat des vredes is! Moge Hij het aanschijn der aarde spoedig vernieuwen!

Handelingen der 2e Kamer.

BEGROOTING CURAÇAO VOOR 1919.

Zitting van 11 April.

De algemeene beraadslaging wordt geopend.

De heer **van Vuuren**: Mijnheer de Voorzitter! Ten aanzien van een wijziging in het bestuur van de kolonie Curaçao heb ik van den Minister in de Memorie van Antwoord niet het bevredigend antwoord ontvangen, dat gegeven is in de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag der begrooting van Suriname. De Minister is voorloopig voor de bestendiging van den toestand, dat de Koloniale Raad voor de benoeming van leden zelf een voordracht doet. De Minister zegt, dat dit gewenscht is, omdat dit stelsel alleen eenigen waarborg biedt, dat met de wenschen der bevolking rekening zal worden gehouden. Ik heb nooit de ondervinding opgedaan, dat het middel om met de wenschen der bevolking rekening te houden is, dat een college zich zelf aanvult. Indien men de samenstelling van den Kolonialen Raad ziet en men vergelijkt daarmede die van de bevolking, kan men dan ook zeker niet zeggen dat de Koloniale Raad op Curaçao een beeld is van de bevolking. De bevolking van Curaçao bijv. is in groote meerderheid Katholiek. De Regeering — ik zeg het met erkentelijkheid — rekent daar ook mede, zooals blijkt bij achtereenvolgende benoemingen van Gouverneurs. Indien men echter de samenstelling van den Kolonialen Raad beziet, dan zou men veeleer het tegendeel gelooven. Ik erken, dat onder de groepen, waaruit de Koloniale Raad wordt gekozen, de Katholieken niet talrijk zijn. Er is daarmede echter niets veranderd aan het feit, dat een Koloniale Raad, waarin de Katholieken nagenoeg niet vertegenwoordigd zijn, een beeld kunnen geven van een zekere minderheid der bevolking, maar niet van de bevolking als geheel. Als gevolg zijn conflikten dan ook niet uitgebleven, telkens wanneer de belangen van de groote meerderheid anders waren dan die van de kleine minderheid. Speciaal ten aanzien van het onderwijs heeft men gezien dat waar de groote meerderheid der bevolking voor zich de bijzondere school wenscht, in den Kolonialen Raad tegenover de bijzondere school een vijandige stemming aan den dag trad en een benepen subsidieregeling niet tot stand kon komen zonder tusschenkomst der Nederlandsche Regeering.

Een ander gevolg van het feit dat de Raad zich zelf aanvult is, dat daarin het eiland Curaçao nagenoeg uitsluitend is vertegenwoordigd. Vroeger zat er ten minste nog een vertegenwoordiger van Aruba in, maar als ik mij niet vergis, ontbreekt die thans. De andere eilanden zijn in ieder geval in den Raad niet vertegenwoordigd. Indien men dat niet doet, zie ik in de samenstelling van den Raad door een verlicht en objectief Gouverneur en een objectief en een verlicht Minister een beteren waarborg dat met de wenschen der bevolking wordt gerekend, dan in een samenstelling op de wijze zooals deze thans geschiedt.

Mocht de Minister tot deze wijziging niet kunnen komen, dan zou ik hem in ieder geval willen vragen naar een middel uit te zien, om althans de stem van de andere eilanden beter te doen hooren dan op het oogenblik het geval is en om bij benoemingen rekening te houden met de richting van de meerderheid der bevolking.

Ik heb reeds gezegd, dat men juist ten aanzien van het onderwijs heeft kunnen constateeren een groote tegenstelling tusschen de wenschen der groote meerderheid van de bevolking en den Kolonialen Raad. De lijdensgeschiedenis van het onderwijs op Curaçao is dan ook nog wel zoo droevig als die van Suriname. In Suriname heeft men onder Gouverneur Lely een subsidieregeling gekregen, die er voor haar tijd mocht zijn, maar Curaçao heeft men altijd door en dan alleen noodgedwongen, aan het bijzonder onderwijs met mondjesmaat toebedeeld, hetgeen absoluut noodig was om het in het leven te houden. En toch, indien ergens, kan men het op Curaçao zonder het bijzonder onderwijs niet stellen. Zou men de verschillende eilanden buiten Curaçao willen voorzien van openbare onderwijzers uit Nederland, die daar een groot deel van hun leven zouden willen slijten, dan zou men ze niet vinden of met goud hebben te betalen.

De Minister heeft, ik erken het dankbaar, een stap gedaan in de goede richting, door bij suppletoire begrooting f50000 te geven voor het bijzonder onderwijs. In de Memorie van Antwoord verklaart hij bereid te zijn een algeheele financiëele gelijkstelling te bevorderen.

Mijnheer de Voorzitter! Ik hoop dat dit echter zal gebeuren met spoed. Kan dit niet, laat de Minister dan vooraf laten gaan de regeling neergelegd in het ontwerp, waaromtrent tusschen hem en den Gouverneur bereids overeenstemming is verkregen.

Mijnheer de Voorzitter! De Minister verwijst in antwoord op de vragen in het Voorloopig Verslag naar wat de nieuwe Gouverneur zal doen. Ik zal dit gaarne doen en ik doe het met groot vertrouwen, al wil ik er dadelijk bijvoegen dat, welke uitnemende verwachtingen deze nieuwe Gouverneur mag wekken op grond van zijn vroegere prestaties in Oost-Indië, hij nooit meer toewijding kan toonen voor de kolonie dan de afgetreden Gouverneur, die sedert 1888 in de kolonie is geweest, er geheel zijn hart en ziel aan heeft gegeven en die voor de kolonie is geweest een nauwgezet, een toegewijd en een onkreukbaar bewindsman, met een open oog voor al haar belangen.

De Minister heeft gezegd dat het getal van de bezoldigde R.-K. geestelijken van den 2den rang met één is vermeerderd. Het getal is dientengevolge geklommen van 12 tot 18 in een tijdperk, waarin de bevolking is verdubbeld. Waar er vóór dien tijd al geen overvloed was van geestelijken, had men bij de verdubbeling van de bevolking moeten komen tot minstens 24. Ik hoop dat ook de nieuwe Gouverneur aan deze zaak zijn aandacht zal schenken en tevens eens zal nagaan of het beeld van de zedelijkheid op Curaçao, dat de tegenwoordige Gouverneur blijkens de Memorie heeft geschetst, niet een beetje geflatteerd is. Er zijn op dit terrein, meen ik, nog tal van misstanden die om verbetering vragen. Men zie maar eens in het Koloniaal Verslag het aantal onechte geboorten en leze de toelichting van den Gouverneur zelf op de verordening ten aanzien van danshuizen.

Ik hoop dat de nieuwe Gouverneur ook zijn aandacht zal schenken aan de havenquaestie. Ik heb met genoegen gezien dat volgens deskundigen de haven van Curaçao thans voldoende zou zijn voor alle schepen die het Panamakanaal kunnen bevaren. Voor hun oordeel buig ik, al heeft dit vroeger wel eens anders geluid. Ik zou echter den nieuwen Gouverneur wel willen vragen op die verklaring niet in te slapen, maar aan de verbetering van de haven zijn aandacht te blijven schenken. In het bijzonder zou ik ook de exploitatie van de haven door den Minister onder de aandacht van den Gouverneur gebracht zien. Het is mij daarbij niet te doen, om staats-exploitatie tegenover particuliere exploitatie, mits maar gezorgd worde dat het belang van de haven praedomineert. Ik heb nu den indruk dat aan deze exploitatie nog heel wat te verbeteren valt.

De heer **Idenburg**, Minister van Koloniën: Mijnheer de Voorzitter! Met groote instemming heb ik de waardeerende woorden gehoord, die de geachte afgevaardigde gesproken heeft naar aanleiding van het aftreden van Gouverneur Nuyens, van wien hij met recht zeide, dat hij een man was die tal van jaren zijn beste krachten met groote toewijding en nauwgezetheid aan het belang van de kolonie heeft gegeven.

Wat ik in de Memorie van Antwoord schreef aangaande een verandering in de wijze van samenstelling van den Kolonialen Raad van Curaçao, heeft niet de goedkeuring van den geachten afgevaardigde kunnen wegdragen. De waarborgen voor het tot hun recht komen van de wenschen van de geheele bevolking in den Kolonialen Raad heb ik niet gezocht in de aanbeveling die de raad zelf opmaakt voor zijn aanvulling, maar in het feit, dat dit slechts een aanbeveling is, waarvan de Kroon, al of niet op voordracht van den Gouverneur, kan afwijken en waarvan ook wel eens is afgeweken.

Naar aanleiding van hetgeen de geachte afgevaardigde opmerkte over de vertegenwoordiging ook van andere eilanden dan Curaçao in dien Raad en van andere klassen der bevolking dan die thans in den Raad vertegenwoordigd zijn, zal ik gaarne het gevoelen van den nieuwen Gouverneur hooren. Maar misschien zal, wanneer ik met den Gouverneur van Suriname tot overeenstemming kan komen omtrent een verandering in het bestuursstelsel, daarvan ook nuttig profijt zijn te trekken voor de kolonie Curaçao. Mijn gedachten bewegen zich nl. in de richting van decentralisatie en administratieve zelfstandigheid van de onderdeelen.

De geachte afgevaardigde heeft verder ook bij Curaçao gesproken over de onderwijsregeling.

Ik geloof, dat hij te recht het verschil heeft aangegeven, dat bestaat tusschen de wijze, waarop het bijzonder onderwijs behandeld wordt in Suriname en de wijze, waarop het behandeld werd en misschien nog wordt in Curaçao. Het is in Suriname een gewoon kind en in Curaçao heeft het min of meer de positie ingenomen van een stiefkind. Uit de stukken blijkt, dat al een geruimen tijd een geheel nieuwe onderwijsverordening aanhangig is. Te dien opzichte bestond overeenstemming tusschen den afgetreden Gouverneur en mij. De optredende Gouverneur heeft over sommige bepalingen in die verordening in Nederland conferenties gehad met hen die meer in het bijzonder de belangen van het bijzonder onderwijs in Curaçao voorstaan en ten gevolge daarvan zullen misschien in die ontworpen verordening nog eenige veranderingen moeten worden gebracht.

Overigens moge hiervoor gelden hetgeen ik voor Suriname heb gezegd: indien mocht blijken, dat wijziging van het Regeeringsreglement noodig is en dientengevolge eenigszins aanzienlijke vertraging zou kunnen ontstaan, dan hoop ik, dat ook hier het betere het goede niet in den weg zal staan, maar dat de verbeteringen, welke zijn aan te brengen, aangebracht zullen worden in afwachting van het beste.

Wat de vermeerdering van het aantal R.-K. geestelijken betreft, heb ik er mij in de Memorie van Antwoord toe bepaald te doen uitkomen, dat ik heb overgenomen de voorstellen, die daartoe uit de kolonie Curaçao zijn gedaan. Ik kan niet anders doen dan die zelfde gedachten hier herhalen. Hier vandaan is het wel schier onmogelijk, om te beoordeelen of vermeerdering van het aantal geestelijken noodig is. Er bestaat natuurlijk zekere verhouding tusschen het aantal geestelijken en de bevolking, maar die behoeft nog niet recht evenredig te zijn. Lokale omstandigheden kunnen daarop invloed oefenen. Daarom meen ik, dat het juiste standpunt is, dat voorstellen tot vermeerdering van het aantal geestelijken van de kolonie moeten uitgaan, omdat de andere omstandigheden, welke buiten het rekenkundige probleem vallen, beter daar dan hier kunnen worden beoordeeld.

De geachte afgevaardigde heeft wijders ter sprake gebracht de zedelijkheid op het eiland Curaçao en meent, dat het beeld, hetwelk de Memorie van Antwoord daarvan geeft, een weinig geflatteerd is. De afgetreden Gouverneur van Curaçao schreef mij daaromtrent:

„Dat de onzedelijkheid onder de Curaçasche bevolking toe zou nemen, acht ik beslist onjuist. Als ik naga, hoe de toestanden hier een 30 jaar geleden waren en hoe zij nu zijn, dan is het mijn innige overtuiging, dat wij op het gebied der zedelijkheid veel zijn vooruitgegaan. Men heeft o. a. maar eens te vergelijken hoe de week van Kerstmis en Nieuwjaar toen gevierd werd en hoe dat thans geschiedt. Toen overal tamboerpartijen bij dozijnen, waaraan dikwijls ook door de blanken werd deelgenomen, nu behooren dergelijke danspartijen.... meer tot de uitzonderingen, en begint een ieder — behalve het lage plebs — zich te schamen er aan deel te nemen. Men moet bij de beoordeeling der Curaçaosche toestanden niet uit het oog verliezen, dat men hier is in een tropisch land met een groote zwarte bevolking, waar ruim vijftig jaar geleden de slavernij nog gold en waar de begrippen omtrent het vrije geslachtelijk verkeer tusschen de verschillende seksen en ook de gevolgen daarvan anders zijn dan in Europa. Vergelijkt men onze kolonie met andere tropische landen, dan zal men wel tot de con-

clusie komen, dat de toestand hier, voor wat het zedelijk peil der bevolking betreft, volstrekt zoo slecht niet is. Als „de onzedelijkheid hier spreekwoordelijk geworden is," dan is dit te wijten aan de gewoonte die vele Hollanders hebben, om het te doen voorkomen, alsof in hun land en in hun koloniën alles veel slechter is dan in andere landen en andere koloniën, om bij de becritiseering van feiten verkeerdheden verschrikkelijk te overdrijven en veel te veel te generaliseeren."

Mijnheer de Voorzitter! Het was die uitspraak van een zoo tot oordeelen bevoegd man als de heer Nuyens, die mij deed neerschrijven in de Memorie van Antwoord wat daar is neergeschreven. Maar natuurlijk is daarmede niet verklaard, dat er niet te verbeteren zou zijn op Curaçao, dat er ook thans nog niet zouden voorkomen toestanden, die eigenlijk niet te dulden zijn. Ik heb slechts willen constateeren, dat naar het oordeel van den afgetreden Gouverneur niet van een toenemende openbare onzedelijkheid moest worden gesproken.

De voorloopige niet-uitvoering van de verbetering van het Waaigat is een gevolg van een advies van prof. Kraus, die eenige jaren geleden zelf tot verbetering had geadviseerd, doch thans van meening is, dat verbetering niet noodig zou zijn. Het Waaigat zou hoofdzakelijk bestemd zijn voor kleine schepen, die, van de kust komende, hun lading moeten overbrengen op de mailstoomers. Zij zouden door die verbetering zeer gebrekkig zijn geholpen, daar zij liever langszij van die groote stoomers komen.

De quaestie van de exploitatie van de haven heeft reeds, naar ik weet, de aandacht van den optreden den Gouverneur. Overigens zal ik onder diens aandacht ook gaarne brengen de andere punten die door den geachten afgevaardigde zijn aangeroerd.

De algemeene beraadslaging wordt gesloten.

Artikel 1 komt in behandeling.

De onderartikelen 1 tot en met 87 worden achtereenvolgens zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Beraadslaging over de VIde afdeeling (Landbouw) in het algemeen.

De heer **Bulten**: Mijnheer de Voorzitter: Slechts enkele minuten vraag ik van de Kamer voor een aangelegenheid, die wel eenigen grond heeft voor den bloei van Curaçao van belang te zijn.

De *Indische Mercuur* van 15 Januari van dit jaar publiceerde een voordracht over „Curaçao, zijn bevolking en economischen toestand" in de Nederlandsche afdeeling der Nederlandsch Indische Maatschappij van Nijverheid en Landbouw, gehouden door den heer dr. Th. Lens, oud-chef van den militairen geneeskundigen dienst op Curaçao.

In dit referaat geeft dr. Lens, die 15 jaren op Curaçao woonde, een uitvoerige bespreking van een nieuwe bron van welvaart voor deze kolonie.

Hij acht nl. de struisvogelcultuur voor Curaçao een zeer geschikt economisch bedrijf en heeft daarvoor een, naar de gegevens te beoordeelen, welgeslaagd proefbewijs gegeven.

Toen hij op de idee was gekomen op Curaçao een struisenfarm te beginnen, is op zijn aanstichting, na deskundig advies van zoölogen van naam, prof. Hubrecht, Kerbert, Blauw, Margaud d'Abuson, onder leiding van een der broeders van den heer Lens in 1912 de naamlooze vennootschap „Struisvogelpark Albertine" gesticht.

Sedert deze stichting is gebleken, dat de struis op Curaçao goed acclamatiseert, terwijl dit dier met weinig kosten best door de droogteperiode is heen te helpen.

Ik zal de historie van deze onderneming hier niet weergeven, maar volsta met mede te deelen, dat het aantal dieren in October 1918, dus nog voor het nieuwe broedseizoen, 60 beliep.

De opbrengst der veeren bedroeg in 1915 het bedrag van f1902,30, in het volgend jaar f4702,45½, terwijl over 1917 de bate f 4500 beliep. Daarnaast bracht door intense cultuur de farm, die aan zijn vroegeren eigenaar slechts 700 gulden 's jaars opleverde, in drie jaren aan plantageproducten nog f10.290 op.

Mijnheer de Voorzitter! Als ik overigens nog mededeel, dat het voer dezer dieren hoofdzakelijk bestaat uit alfalfa, een tropische klaversoort, die bij bevloeiing der velden op Curaçao goed gedijt, heb ik de belangrijkste gegevens medegedeeld.

De Regeering beoogt de bevordering van den welstand der Curaçaosche bevolking en steunt daartoe dienende nieuwe ondernemingen. Ik mag er bijv. op wijzen, dat na de propaganda van den heer mr. Hamelberg de Regeering de sisalcultuur op Curaçao zeer in de hand heeft gewerkt.

Mij is niet bekend of het Gouvernement zijn aandacht aan dit nieuwe bedrijf van het struisvogelpark Albertine reeds geschonken heeft.

Ik wil daarom aan den Minister vragen of hier voor de Regeering niet aanleiding bestaat deze aangelegenheid nader onder de oogen te zien.

Indien ik wel voorgelicht ben, zou op Curaçao een cultuur van duizenden struisen mogelijk zijn en goede vruchten afwerpen voor den volkswelstand, terwijl Bonaire eveneens zeer uitgebreide terreinen bezit, geschikt voor bevolking met struisen.

Voor het kostbare product is een goede markt te vinden en het vraagt weinig scheepsruimte.

Het komt mij voor, dat de eerste ervaringen daaromtrent voor Curaçao wel van belang mogen worden geacht.

Ik beveel daarom dat belang in de goede zorg van den Minister aan.

De heer **Idenburg**, Minister van Koloniën: Mijnheer de Voorzitter! Met groote belangstelling heb ik geluisterd naar hetgeen de geachte afgevaardigde heeft opgemerkt over hetgeen hij noemde de cultuur van struisvogels op Curaçao. Ik zal de aandacht van den benoemden Gouverneur op dit onderwerp vestigen. Het komt ook mij voor dat de omstandigheden op de Benedenwindsche Eilanden buitengewoon geschikt zijn voor de ontwikkeling van deze vogels en dat de eerste resultaten van de proef, waarvan de geachte afgevaardigde sprak, wel uitlokken om volle aandacht te schenken aan dit soort ondernemingen.

Het ontwerp van wet tot vaststelling van de koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao wordt zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Openbare behandeling

DER BEGROOTING IN DEN

Kolonialen Raad.

IV.

Vervolg van het Bijblad.

Toen ná de pauze de beraadslagingen weder hervat waren, vroeg de Heer **Winkel** het woord, en zeide, dat *hij* het volkomen eens *is* met den gemachtigde van het Bestuur, dat het woord *Voordracht*, voorkomende in de motie, moet luiden *aanbeveling*.

Op het verwijt van den Inspecteur van het Onderwijs, dat zijn bewering omtrent het onderwijs op de Hendrikschool overdreven is, zegt spreker, dat als de notulen van het verhandelde in deze vergadering worden opgemaakt en men daarin leest, hetgeen de Inspecteur daarover zelf heeft gezegd, men niet zal kunnen volhouden, dat hij overdrijft. Hij wil zijn opinie evenwel iets zachter uitdrukken en zeggen, dat het onderwijs niet slechter is dan verleden jaar, maar op hetzelfde peil is gebleven.

Hij vraagt of het misschien te wijten is aan te hooge eischen, die men stelt aan de onderwijzers, dat er zoo weinig gegadigden zijn.

Spreker zegt, dat hij dikwijls in contact komt met verschillende onderwijzers, zoodat hij eenigszins op de hoogte is van den toestand der school en hij kan niets anders beweren, dan dat het onderwijs op de Hendrikschool slecht is. Ten bewijze hiervan haalt hij eenige leerlingen van de 4e. en 5e. klasse aan, bij wie het al heel treurig uitzag wat hun kennis betrof. Meermalen heeft hij van onderwijskrachten zelf vernomen, dat leerlingen van de eene klasse, die naar een hoogere overgaan, in enkele vakken beter op de hoogte bleken te zijn dan die reeds in die hoogere klasse zaten.

De Heer **Lansberg** repliceerend, zegt, dat hij het volkomen eens is met de bewering van zijn medelid ZEPPENFELDT, dat de Gouverneur niet verplicht is mee te gaan met de adviezen van den Raad. Maar hij neemt niet aan, dat de onderhavige zaak toe is schrijven is aan het beginsel om een verloren zetel van een Katholiek weder te herwinnen. Waarom heeft Gouverneur Nuyens, toen zoo'n geval zich eerder had voorgedaan, dit beginsel niet gehuldigd?

Hij zou den Heer ZEPPENFELDT de vraag willen stellen of deze, zoo het *niet* een Katholiek betrof, de motie ook niet zou hebben geteekend? Volgens hem moet de afwijking van de aanbeveling van den Raad een zeldzaamheid blijven, maar als zulks te vaak gebeurt, ontstaat er terecht ontstemming. Het is hem ook, evenals zijn medelid WINKEL gezegd heeft, bekend, dat velen bedankt hebben om als lid op te willen treden. Het vasthouden van het Bestuur aan zijn recht, om af te wijken van de aanbeveling van den Raad, is uit den tijd. Wij zijn dien tijd reeds lang ontwassen.

De Hooge Regeering moet meer notitie nemen van het oordeel van menschen, die bekend zijn met de toestanden hier, dan met dat van raadsleden op het Plein, die vermeenen hiermede bekend te zijn.

Ten slotte wil spreker het voorstel tot verbetering van het Krankzinnigen Gesticht gaarne steunen.

De Heer **Dr. Evertsz** het woord bekomend, zegt, dat zijn medelid ZEPPENFELDT het standpunt der Regeering verdedigt in gevallen, wanneer er geen eenstemmigheid in den Raad heerscht. Volgens spreker zal dat vrijwel algemeen geschieden, want in een college van dertien leden zal het wel tot de uitzonderingen behooren, dat alle heeren het met elkaar eens zijn, waaruit dus volgt, dat er als regel geen eenstemmigheid zal bestaan.

Repliek B. v. d. V. Zeppenfeldt.

M. de V.

In eersten termijn heb ik reeds gezegd, hoe ik denk over de benoeming, over de voordracht door den Gouverneur gedaan en over de houding door de Regeering in deze aangenomen. En was het een Protestant of een Israeliet, mijn houding zou precies hetzelfde zijn als hedenavond voor een Katholiek.

(Bij deze woorden van den Spr. schudde de Heer Lansberg ongeloovig het hoofd van neen, kon zich dus blijkbaar niet voorstellen, dat iemand op zuiver principiëele gronden zijn stem uitbrengt. Partijbelang schijnt dus altijd de drijfveer van een Katholiek te moeten zijn. Het is wel treurig. *Red v. Amigoe*).

Waaraan het toe te schrijven is, dat eerst thans den vroegeren toestand van den Katholieken zetel wordt hersteld, is voor ons *nu* niet na te gaan; wij zullen ons in gissingen moeten verdiepen, en gissen doet missen.

Onze geachte Ondervoorzitter (Dr. Evertsz) schijnt mij niet goed te hebben gevolgd. Het woord eenstemmigheid heb ik gebruikt in verband met het brengen van posten op de begrooting en niet in verband met de benoeming.

Mr. de V. Als ingezetene van de Kolonie en als lid van den Raad wensch ik en moet ik wenschen dat er steeds de grootst mogelijke eenstemmigheid tusschen Kolonialen Raad, Bestuur en Regeering heerscht. Dat kan niet anders. Maar hoe sterk dat verlangen ook moge zijn, het kan mij er niet toe brengen *vóór* de motie te stemmen, omdat ze mijn gevoelens niet weergeeft en ik mijn opvatting daarin niet neergelegd vind.

Was er een motie in den geest van mijn betoog ingediend, dan had ik geen oogenblik geaarzeld mij er vóór te verklaren; maar zooals de motie daar ligt, kan ik het niet van mij verkrijgen er voor te stemmen.

De Heer **H. Statius Muller** betuigt aan de beide geachte gedeelegeerden, die toegezegd hebben zijn wenschen aan het Bestuur te zullen overbrengen, zijn beleefden dank.

Den Heer **J. Sutherland** het woord bekomend zegt, dat de benoeming van MR. ELLIS den halven avond reeds in beslag genomen heeft. De Regeering heeft niets meer gedaan dan gebruik gemaakt van haar recht en bevoegdheid om te benoemen, wien zij verkiest. Hij moet verklaren, dat hij den Heer LANSBERG niet goed begrijpt. Waar deze verklaart, dat er niets tegen de *beide* voorgedragen candidaten bestaat, roert hij alleen den Heer DE MARCHENA aan. Waarom dan niet gesproken over den tweeden candidaat? De vraag van den Heer LANSBERG aan den Heer ZEPPENFELDT, of deze, betrof het een niet—katholiek, ook tegen de motie zou stemmen, wil hij omkeeren en den Heer LANSBERG vragen, of hij ook zoozeer tegen de handelwijze van het Bestuur zou zijn opgekomen, als het betrof een niet—Israëliet? Hij vraagt of de Katholieken geen zetel verloren hebben en of ze geen bekwame personen hebben om te worden benoemd? De Raad zelf had dezen strijd kunnen voorkomen door uit eigen beweging een katholiek te kiezen. De Katholieken zijn in de minderheid, maar moeten ze dan ook als een minderheid behandeld worden? Zij hebben recht op meer zetels in den Raad. Welnu in deze benoeming zit alleen: teruggeven wat vroeger ontnomen was.

De Heer WINKEL heeft gezegd, dat hier geen politieke partijen gelijk in het Moederland bestaan. Maar hier is alles godsdienstkwestie. Bij elke voordracht van den Raad, zoowel als bij het benoemen van commissies wordt daar rekening mee gehouden. Daar kan geen commissie benoemd worden of altijd is er een protestant, één Israëliet en een katholiek bij. Daarom is het te begrijpen, dat de Heer LANSBERG het onaangenaam vindt, dat nu een Israëliet is overgeslagen. In dit geval heeft men dat heel erg gevonden, doch wanneer er een Katholiek wordt overgeslagen, dan berust men er in.

De Heer **Lansberg** voor de derde maal het woord vragend zegt, als antwoord op den Heer SUTHERLAND, dat hij, als het in dezen een Katholiek betrof, hetzelfde standpunt zou hebben ingenomen. Waar de Heer S. beweert dat de Katholieken één zetel méér in den Raad moeten winnen, waarom heeft hij dan bij de aftreding van DR. DE CASSERES niet op een Katholiek gestemd, in plaats van, zooals hij nu gedaan heeft, gelijk alle andere leden, op den Israëlitischen candidaat? Spreker heeft over geen der voorgedragen candidaten in het bijzonder gesproken, hij heeft de zaak in het algemeen aangeroerd.

Volgens Spreker staat er nergens voorgeschreven, hoeveel van ieder er in den Raad moeten zijn. Bij de eerste benoeming van den Raad hadden twee Katholieken zitting. Later is dit getal gebracht op drie, zoodat er geen sprake kan zijn, dat de Katholieken altijd drie zetels gehad hebben.

De Heer **Sutherland** den vorigen Spreker beantwoordend zegt, zich niet te schamen, om te verklaren dat hij op een niet-Katholiek heeft gestemd. Hij heeft ook niet beweerd, dat het ergens voorgeschreven is, dat er drie Katholieken in den Raad moeten zijn, maar hij heeft zich bij de stemming laten leiden door de gewoonte, die altijd gevolgd wordt om op den aangewezen candidaat te stemmen.

De Heer **Boomgaart**, gemachtigde van den Gouverneur zegt, dat het geval zooals de Heer LANSBERG beweerde, dat meerdere menschen bedankt hebben voor het lidmaatschap, een unicum is. Dit is vroeger ook wel eens voorgekomen. En wat de ingediende motie betreft, zegt spreker, dat nu de Raad het hierover eens is, dat de beslissing bij de Regeering berust, er volgens hem geen aanleiding bestaat tot het indienen van de motie.

De Heer **Meerdink**, gemachtigde v. d. G. vraagt vergunning iets op te merken naar aanleiding van de door den Heer WINKEL gemaakte opmerkingen. Deze vraagt of uit de omstandigheid, dat er zoo weinig gegadigden zijn voor de Curaçaosche onderwijsbetrekkingen, die aan de gestelde eischen voldoen, niet de gevolgtrekking gemaakt moet worden, dat de eischen te hoog gesteld worden.

Spreker zegt, dat de eischen niet te hoog gesteld worden wat de bevoegdheid der onderwijzers betreft, hij meent zelfs, dat ze nog hooger gesteld moeten worden om tot het gewenschte doel te geraken. Hij geeft den Raad in overweging nog eens het verslag van de oudersavond op de Hendrikschool in 1907 op te slaan. Ook daarin zal men zien, dat voor bereiking van het doel geschikte en bevoegde leerkrachten worden geëischt. Er komen in dat verslag eenige uitlatingen voor, die deze eischen rechtvaardigen. Ze thans te herhalen is minder gewenscht, daar ze van te persoonlijken aard zijn en van deze plaats liever niet over personen geoordeeld wordt.

Wat betreft de opmerking over de kennis van een of meer leerlingen van de 4e. en 5e. klasse door het geachte raadslid, den Heer Winkel, gemaakt ten bewijze dat het onderwijs zeer slecht is, die opmerking is slechts een illustratie van het door spreker aangehaalde, dat er aansluiting tusschen de klassen moet zijn en als de leerstof in de verschillende klassen niet afgewerkt wordt, de einduitkomsten minder zijn dan wordt verwacht.

De Heer **Dr. Waterman**, gemachtigde van den Gouverneur, zegt zijn best te doen de wenschen van de Heeren LANSBERG en H. STATIUS MULLER betreffende het Krankzinnigen Gesticht door het Bestuur te doen verwezenlijken.

De Heer **Winkel** sluit zich aan bij den wensch zijner medeleden betreffende het Krankzinnigengesticht.

De Heer **van der Breggen**, Directeur van Openbare Werken, gemachtigde van den Gouverneur, wil ook van zijn kant gaarne medewerken tot het totstandbrengen van de gewenschte verbeteringen in het Krankzinnigen gesticht, maar hij moet hier tot zijn spijt verklaren, dat van de twee opzichters, die voor de werken op het eiland Curaçao beschikbaar waren, er één reeds meer dan een jaar geleden voor het havenonderzoek te St. Martin is afgestaan, omdat de voor St. Martin in het jaar 1917 aangevraagde opzichter nog niet is uitgezonden geworden. Openbare Werken te Curaçao werkt dus reeds meer dan een jaar lang met slechts een enkelen opzichter, niettegenstaande vermeerdering van personeel werd bepleit, en deze laatste opzichter (de Heer van Aken) vertrekt op den dag van morgen naar Nederland wegens beëindiging van dienstverband.

Van af morgen beschikt Spreker dus over geen enkelen opzichter.

De Heer **Winkel** zegt bij zijn meening te blijven, waar hij verklaard heeft, dat niemand zich beschikbaar wil stellen voor het lidmaatschap van den Raad. Verscheidene menschen hebben hem ongevraagd reeds verklaard niet tot candidaat te willen worden gesteld.

Daar niemand meer het woord verlangt, verklaart de Voorzitter de algemeene beraadslagingen gesloten, waarna wordt overgegaan tot het in stemming brengen der motie.

Deze werd aangenomen met *elf* tegen *twee* stemmen. Tegen stemden de Heeren Sutherland en Zeppenfeldt.

(Wordt vervolgd.)

De komende Vrede.

29 Mei, de dag, waarop de Duitschers moesten teekenen of weigeren, is voorbijgegaan en er is niet geteekend noch geweigerd. En de geallieerden hebben de onderhandelingen niet afgebroken noch bevel gegeven aan hun legers, Duitschland geheel te bezetten, gelijk zij hadden gedreigd. Zijn wij getuigen van een diplomatiek tournooi? Wil Duitschland, aan wie onderhandelingen ontzegd waren, nu door middel van herhaaldelijk *ingediende* tegenvoorstellen toch een z. g. „stille" vredesonderhandeling „op schrift" zien te bereiken? Durft de Entente de verantwoordelijkheid van een bruusk afbreken van dit stuivertje-wisselen of stopzetten dier tegennota's niet aan? Vooral nu het Duitsche volk zoo goed als eenparig besloten is geen tegenstand te bieden, iets wat zeker een tegenvaller voor de Entente is en haar houding niet gemakkelijk maakt? Of moeten wij hier hooge politiek achter zoeken en aannemen, dat de Entente de rol speelde van hoog-overvrager, om Duitschland te laten afdingen op de wijze zooals thans geschied? Dan kan deze methode nog wel wat aanhouden en ligt de vrede nog in een ver verschiet. Want er zal heel wat „af" moeten, vóór Duitschland tot het maximum van aangeboden concessies is gekomen.

In den avond van 28 Mei, daags voor den „dies ater," liet Graaf van Brockdorff het eerste deel van een tegennota aanbieden, die 88 pagina besloeg; het tweede gedeelte, dat volgde, was een lijvig boekdeel van 160 bladzijden. De verontschuldiging, dat gebrek aan tijd de vertaling in het Engelsch en Fransch had belet en oorzaak was, dat hij slechts drie exemplaren kon overhandigen, vergezelde de aanbieding. Voorloopig hebben de Duitschers dus weer uitstel en tijd, want de Entente ging akkoord met deze diplomatieke handelwijze en onderzoekt thans de aangeboden nota's.

De Fransche bladen protesteeren heftig tegen dit uitstellen van den vrede. „De Duitschers misleiden ons," zeggen zij, „en trachten te ontkomen aan de straf, die zij verdienen; zij willen ons de vrucht der overwinning ontrooven." Nu, zoover zal het wel niet komen; Clemenceau is er ook nog.

De laatste berichten hieromtrent luiden, dat het antwoord der geallieerden op de uitgebreide Duitsche nota spoedig zal verschijnen en tevens de plicht zal opheffen voor D. om de voorwaarden aan te nemen vóór den 25en Juni. In naam van het kabinet heeft Brockdorff ter Conferentie officiëel verklaard, de voorwaarden, zooals ze thans luiden, niet te zullen aanvaarden.

In Duitschland zelf zetten de socialisten hun campagne tegen het tractaat nog voort; te Kassowitz werd uit naam van 216.000 socialisten een petitie naar v. Brockdorff gezonden: „Liever alles lijden dan een dergelijken vrede." De Conservatieven zijn zelfs tegen de Duitsche nota's en willen van militaire en financiëele concessies niets hooren. „Wanneer het Duitsche volk tot slavernij gebracht wordt" zeggen zij, „zal het eens opstaan en zijn ketenen verbreken." Lijsten met klachten over slechte behandeling en mishandeling van Duitsche gevangenen, die thans naar huis terugkeeren, krijgen wij te lezen, in denzelfden trant als de Belgen en Franschen ons destijds voorlegden. Weer een levende getuigenis tegen de barbaarschheid van den oorlog, die in den vijand kwalijk meer den evenmensch ziet.

De Adriatische Zeequaestie was geheel geregeld, zoo werd dezer dagen gemeld. En het bewijs daarvan werd

geleverd, doordat aan de volken der oude Donau-monarchie de voorwaarden, die zij moeten vervullen om vrede te krijgen, in handen werden gegeven. Immers op de harmonie tusschen de geallieerden had afgevaardigde Renner met zijn gezellen zoolang te St. Germain moeten wachten. De eenheid was er nu. Fiume werd onafhankelijk onder toezicht van den Volkerenbond, Italië zag af van deze stad, van Zara en Sebenico, de twee Dalmatische havensteden, van Dalmatië en het achterland, doch ontving de Quarnero-eilanden, die vóór de kust van Dalmatië liggen; hiermede bezit het dan tevens de opperheerschappij over de Adriatische Zee. En nu meldt een telegram van gisteren, dat de Servisch-Croatisch-Slavonische delegatie te Parijs weigert deze regeling te erkennen. Eerst gaf het moeite met Italië, thans met de kleine Slavenstaten. Dus maar weer opnieuw onderhandelen.

De geallieerden hebben met leede oogen toegezien, hoe Italië zich in Klein-Azië heeft gevestigd en daar troepen geland. Men ziet daarin een poging, reeds vóór 6 jaar opgezet, om er een invloedssfeer te verkrijgen als tegenwicht tegen die van Engeland, Frankrijk (en destijds ook van Duitschland.) De streek ten Zuiden van Smyrna moest een Italiaansche kolonie worden. Thans vermoedt men, dat Italië grootsche plannen koestert; [illegible] het bezit ook van den Dodekanesus leidt men af, dat de wederoprichting van de oude Romeinsche provincie Licië hem door het hoofd speelt. Ondertusschen is de Conferentie van oordeel, dat Noord-Epirus maar aan Griekenland moet gegeven worden, opdat er voorgoed rust en [illegible]. Voor Italië alweer een tegenvaller!

Het Secretariaat van de Hollandsche Missie-Vereeniging heeft overal in Holland protest doen aanteekenen tegen het artikel in het Vredestractaat, dat de verwijdering der Duitsche Missionarissen uit Hollandsch gebied eischt. Verder komt men uit naam van het Christendom op tegen de clausule in het vredesverdrag, die 2000 Duitsche missionarissen naar huis zendt, welke niet door Engelschen of Franschen kunnen vervangen worden. Ook is er gemeld, dat Z. H. de Paus door middel van Mgr. Ceretti aan President Wilson een nota over de belangen der Missies heeft aangeboden.

Zwitserland heeft van de Entente een dringend verzoek ontvangen, om, ingeval Duitschland weigert te onderteekenen, te beloven allen uitvoer naar [illegible] gaan in haar restricties dan tijdens den oorlog, zoodat een algeheele economische breuk met Duitschland zou volgen. Het antwoord van den Bondsraad aan den Franschen gezant was, dat de kleine Republiek een stricte neutraliteit zal handhaven en meent het gevraagde daarom niet te kunnen toestaan, overtuigd dat de Entente deze daad zal begrijpen en rechtvaardigen.

Volgens nog niet bevestigde telegrammen, moet de regeering der Sovjets in Rusland het spel verloren hebben. De Chineesche (?) Roode Garde in vereeniging met Lithauensche en Finsche troepen zouden Petrograd bezet hebben. Toch lazen wij gisteren nog over een vlootgevecht tusschen 7 Engelsche kruisers en een Bolsjiwiki-smaldeel, dat na een [illegible] Kroonstad moest vluchten.

De vorige week bracht een telegram uit Amsterdam hier grooten schrik teweeg. De Belgische grens gesloten en algeheele mobilisatie in Holland met het oog op de komende vredessluiting. We hebben er niets meer over gehoord.

Er is opgericht een Duitsche Rijnrepubliek, die omvat Nassau en Hessen en de streken aan den Rijn. Dr. Borden (vlgs. anderen Dorton) is tot president gekozen. Koblenz zal de residentie worden. De bevolking hoopt hierdoor aan den onzekeren toestand een einde te maken en tusschen Duitschland en de geallieerden een struikelblok te hebben weggenomen.

Berichten uit de Kolonie.

Welkom.

Volgens een draadloos bericht bij de *Agencia* ontvangen, zal de *Stuyvesant* morgen vroeg hier aankomen.

Het is zeker, dat Zijne Ex. de nieuwe Gouverneur O. L. Helfrich met echtgenoote en dochter zich aan boord bevinden.

Wij heeten het hooge gezelschap van harte welkom in onze kolonie.

Ons Bijblad.

Dit nummer bevat een bijblad. De Redaktie heeft zich deze onkosten willen getroosten, om onze lezers ter wille te zijn, die spoediger dan met een gewoon nummer mogelijk is, deze beraadslagingen van den Raad in zijn geheel wenschen te bezitten.

Wij raden onze lezers aan, ze zorgvuldig te bewaren. Ze kunnen te pas komen.

Cur. Petroleum-Mij.

Sinds de vorige week is als Directeur van de Curaçaosche Petroleum-Maatschappij opgetreden de Heer Milo ter vervanging van den Heer Dr. Camper Titsing die Donderdag ll. voor een paar maanden naar Holland vertrok.

Katholiek Onderwijs.

Dezer dagen is men op de Playa van Aruba met den bouw van een nieuw woonhuis van de Zusters Dominicanessen begonnen. Dit gebouw zal verrijzen in de nabijheid der R. K. Kerk en zal een nieuw sieraad worden voor de hoofdplaats van dat eiland.

De Zeeland.

Deze oorlogsbodem zal slechts korten tijd in onze haven vertoeven. Van den 10 Juni. zal een oefeningstocht gehouden worden naar Bonaire, de Bovenwindsche eilanden, Martinique, en Trinidad, om den 5 Juli weer hier terug te keeren. Den 15 Juli vertrekt de boot via Bermuda om den 11 Augustus in Holland aan te komen.

Nieuwe Minister van Marine.

In ons vorig nummer verzuimden wij onze lezers mede te deelen, dat ons Ministerie wederom aangevuld is met een nieuwen Minister van Marine nl. Mr. Bijleveld, een zoogenaamd burger-minister, op wien thans de zware taak ligt een nieuwe organisatie van onze marine tot stand te brengen.

Officiëele berichten.

De onderwijzer 2de klasse C. M. L. Maduro is eervol ontheven van zijn werkzaamstelling aan de Hendrikschool en wederom geplaatst aan de Emmaschool.

De onderwijzer eerste klasse F. Stel is eervol ontheven van zijn werkzaamstelling aan de Emmaschool en voorloopig geplaatst aan de Hendrikschool alhier.

Voetbalmatch.

Morgenmiddag ten half 5 uur zal er op het sportterrein van *Mundo Nobo* een voetbalwedstrijd gehouden worden tusschen een elftal van *Hr. Ms. Zee-* [illegible]

Een nieuwe motorboot.

Dinsdag 27 Mei ll. is de door den heer G. van Lente, scheepsbouwkundige bij de Curaçaosche Petroleum Maatschappij, gebouwde motorboot *Louise* te water gelaten. Des namiddags heeft zij een proeftocht gedaan met de heeren Camper Titsing en Milo, vertegenwoordigers dier Maatschappij aan boord en zeer goed voldaan, hetgeen den bouwmeester daarvan tot eer en aanbeveling verstrekt.

De *Louise* is eene aanwinst voor genoemde maatschappij.

(*De Volmaeckte*)

Scheepsberichten.

(OFFICIEEL).

Gedurende de maand Mei zijn

Binnengekomen. VAN		Uitgezeild. NAAR	
Aruba	21	Aruba	18
Barbados	2	Barbados	3
Bonaire	48	Bonaire	41
Bovenw. Eilanden	1	Bovenw. eil.	1
Colombia	1	Cuba	1
Cuba	2	La Guayra	4
La Guayra	8	La Vela de Coro	18
La Vela de Coro	16	Maracaibo	86
Maracaibo	84	Martinique	1
Martinique	1	Pto Cabello	7
Pto Cabello	8	Pto Columbia	2
Pto Rico	3	Pto Rico	3
Sto Domingo	8		
St. Vincent	1		
totaal	184	totaal	186

Ramp op Java.

Een telegram, hier deze week ontvangen, meldt dat bij een vulcanische uitbarsting in midden-Java 16000 menschen zijn gedood en gewond. In de buurt van Breugat zijn 20 dorpen geheel en 6 dorpen gedeeltelijk verwoest, in het district van Blietan werden 11 dorpen ten deele vernield. De uitbarsting had plaats op den 20sten Mei. Welke vulkaan hier bedoeld wordt, is niet zeker. Er is geen enkel land ter wereld, waar op zoo'n kleine oppervlakte zooveel vuurspuwende bergen zich bevinden. In 't geheel zijn er wel 130, waarvan echter slechts 14 nog in werking zijn. Waarschijnlijk zijn de *Slamat* (3472 M. hoog) de Seméroe (3676 M.) of de Lawoe (3265 M.) bedoeld, die zich meer in het Centrum van Java bevinden. Deze ramp herinnert aan de andere geweldige uitbarsting in onze Oost van de *Krakatau* op het eiland van dien naam in de Soendastraat in 1883, waarbij ongeveer 40.000 menschen het leven verloren.

Reuzentransport.

De *Leviathan* (de vroegere *Vaterland* van de Hamburg-Amerika-lijn) kwam den 14 April ll. van Brest te New-York aan met 12,246 soldaten en andere passagiers. Met inbegrip der bemanning waren er aan boord 14,426 personen. Dit is het grootste transport, dat ooit den Oceaan is overgestoken. Het vorige record door dezelfde boot in Augustus van het vorig jaar gemaakt, bestond uit 13,558 personen. Bij deze laatste reizen waren er aan boord 320 koks dag en nacht werkzaam, om al die menschen, gedurende die zevendaagsche reis van eten te voorzien. Op één dag werden verbruikt 35000 eieren, 4000 pond boter, 10000 pond meel, 3000 pond taart, 10000 pond appelen, 14,500 pond varkensvleesch, 10000 pond aardappelen, 3000 pond suiker, 1000 pond koffie, 300 pond zout, 30 pond peper, 25 pond mosterd en 1000 blik gecondenseerde melk. Er waren 2 maaltijden per dag, 's morgens ten 9 uur en 's namiddags ten 4 uur. Geen enkele maaltijd duurde langer dan 1 uur en 20 minuten.

(*B. C.*)

Het Nuyens—Album.

Deze week Maandag en Dinsdag was er in de Vlechtschool op Pietermaai gelegenheid het album te bezichtigen, dat de opdracht en de namen der deelnemers bevat, die hebben bijgedragen tot het huldeblijk, dat den Oud-Gouverneur Mr. Th. I. A. Nuyens bij zijn vertrek werd aangeboden. Het zal wel de eerste maal zijn, dat een dergelijk kunstwerk hier op Curaçao vervaardigd werd.

Zelden of nooit zagen wij een eenvoudig gegeven, als een opdracht en naamlijst, in zulk een fijne combinatie en weelde van kleuren, in zulk een onputtelijke verscheidenheid, zoo nieuw en frisch van vinding, met zooveel artistieken smaak verlucht als deze 15 bladen van dit prachtalbum. De Eerw. frater [illegible] van het St. Thomas College heeft met dit kunstgewrocht voor goed zijn naam als miniatuurschilder gevestigd.

Wat dit album zoo bijzonder aantrekkelijk maakt, is dat het zoo spe- [illegible] alleen om het doel - huldeblijk aan den Oud-Gouverneur Nuyens, - en de namen der personen uit onze kolonie, die daartoe bijdroegen, en om den teekenaar, maar vooral om de wijze van illustratie. Op een enkele uitzondering na, draagt elk blad één of meer kiekjes uit onze kolonie. Dikwijls meent men werkelijk een foto voor zich te hebben, én toch zijn al deze kiekjes met de pen geteekend, nu eens in zwart of sepia, soms in blauw, of andere kleur.

Een paar medaljons geven u de illusie alsof gij een oud-Delftsch tegeltje voor u hebt. Wat wel vermelding verdient, is, dat geen enkel blad noch in ontwerp, noch in versiering een herhaling is van een voorgaande. Ook onder dát opzicht moet men de genialiteit en het geduld van den schilder bewonderen.

Het eerste blad maakt een forschen, kloeken indruk. Het bevat de opdracht: Aan den HoogEd. Gestr. Heer Nuyens, Ridder in de Orde van den Nederl. Leeuw. Commandeur in de Orde van den H. Gregorius den Grooten. Ridder 2e Klasse van Simon Bolivar. Gouverneur van Curaçao, bij zijn vertrek uit de kolonie 26 Maart 1919.

Terzijde spreidt een pauw, (zinnebeeld der onsterfelijkheid) zijn kleurige prachtstaart uit. Beneden in den rechterhoek een lauwerkrans, waarin de woorden: *Otium cum dignitate,* boven middenin het wapen van Curaçao, terwijl ter linkerzijde een banderol rondom een eikentak het opschrift draagt: *Kloek in arbeid, Trouw in waarheid, Fier in oordeel, Zijn volk ten heil, Zijn God ter eer,* aangevuld door de merkwaardigste datums uit zijn leven. Beneden: gezicht op den ingang der haven met Waterfort en Gouvernementshuis.

Blad II: De namen der Commissieleden. Boven: gezicht op 't Raadhuis. Rechts en links de beide ordeteekenen.

Blad III en volgende bevatten de namen dergenen, die hebben bijgedragen, meer dan 300 namen in zulke rijke afwisseling van lettersoort en genieus van groepeering, dat het verbazing wekt.

Verder bevat blad III een mooi kiekje van het nieuwe gebouw der Maduro's Bank. B. IV. *Arbeid adelt,* links de hoedenschool van Pietermaal beneden een Curaçaosche stroohut, B. V. Gezicht op den berg Altena en de villa der familie Gorsira, beneden de *Stuyvesant* bij zijn vertrek uit de haven op 26 Maart. B. VI. Bovenaan kerk en pastorie van Santa Maria: Links: de St. Annakerk en de Breedestraat Otrobanda. B. VII. Boven middenin: een medaljon met de Nieuwe Kerk van de H. Familie op [illegible], beneden: het St. Thomas College.

B. VIII Een gestyleerde bloem, en B. IX. De Stuyvesant. B. X. Het [illegible] Daniel, in twee medaljons, symbolisch met elkander verbonden.

Met B. XI. krijgen de andere eilanden een beurt. Vooreerst Aruba in kloeke letters aan het hoofd van het blad, middenin versierd met orchidée van Aruba. B. XII en XIII Bonaire gelijk van opvatting als 't vorige maar een geheel ander orchidiée. B. XIV. St. Martin met een prachtig kiekje op Koolbay en versierd ter rechterzijde met klimop met bloem, B. XV. St. Eustatius met de Quill en Saba met zijn rotsigen top in de wolken.

Reeds deze dorre, vluchtige opsomming kan reeds eenig denkbeeld geven van het ontwerp in al zijn verscheidenheid. Alleen het zien van al deze bladen in hun rijke schakeering van kleuren en versiering doet u een kreet van bewondering ontlokken. Al deze 15 bladen zijn gesloten in een artistiek album in groen leer, met opschrift Curaçao het wapen van Nederland in goud, gemaakt door den Curaçaoschen zilversmid den Heer J. Striebeek. Dit wapen is een meesterstuk van graveerkunst.

Dit album zal een sieraad zijn in de salon of het studeervertrek van onzen Oud-Gouverneur en aangename en dankbare herinneringen in zijn geheugen terugroepen.

De Heeren van het Comitée verdienen een bijzonder woord van hulde voor de uitnemende wijze waarop zij hun taak volbracht hebben, maar het Curaçaosch publiek voor de onbekrompen en loyale wijze, waarop zij het Comitée daartoe in de gelegenheid stelde.

HAVEN-NIEUWS
VAN 29 MEI — 12 JUNI.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Zeeland	Schreuders	29 Juni	Azoren	10 Juni	Bonaire
Merida	Johanson	4	Maracaibo	5	Maracaibo
Grecian	Wood	4	Pto Cabello	4	New York
Montevideo	Agacino	31 Mei	Pto Columbia	31 Mei	Pto. Cabello
Bologna	Scribano	31	La Guayra	31	Pto Columbia
Stuyvesant	Metus	8	La Guaira	?	Pto Cabello
Nykerie	v d Est	7	New York	8	Pto Cabello
Merida	Johanson	8	Maracaibo	9	La Guayra
Zulia	Morris	8	La Guaira	8	Maracaibo
Eika III	Gundersen	8	Maracaibo	?	New York
Veria	Apold	12	La Guayra	?	Maracaibo
Oranje Nassau	Koningstein	8	Pto Cabello	9	Haiti

Schoeners	Aankomst	van	Schoeners	Vertrek	naar
Carlota	30	Maracaibo			
Felicidad	30	Maracaibo	*Lelia*	30 Mei	Bonaire
Josefa Margarita	30	La Vela	*Clara*	30	La Guayra
Ana Altagracia	30	Maracaibo	*Maria*	30	Bonaire
Louisiana	1 Juni	La Vela	*Venecia*	31	Maracaibo
Fricia	1	Maraibo	*Hollandia*	1 Juni	Maracaibo
Monte Libano	1	Bonaire	*Lelia*	2	Aruba
Lelia	2	Bonaire	*Julia Amalia*	2	La Vela
Maracaibo	2	Maracaibo	*Frieda*	3	Maracaibo
La Providencia	2	La Vela	*Nereida*	3	La Guaira
Reina	3	St Juan PR	*Fricia*	4	Maracaibo
Electra	3	Maracaibo	*Felicidad*	4	Maracaibo
Marina	4	Maracaibo	*Maria D*	4	St Domingo
Favorita	4	Pto Cabello	*Louisiana*	4	Mayaguez
Meda	5	Bonaire	*Maracaibo*	5	Maracaibo
Esperanza	5	Maracaibo	*La Providencia*	5	La Vela
Lelia	6	Aruba	*Favorita*	6	La Vela
Abeona	7	P Colombia	*Lelia*	6	Bonaire
			Reina	6	Pto Columbia
			Carlota	6	Maracaibo
			Marina	6	Cuba
			Regina	6	Pto Padre

Een bekeering?

De Vrijzinnige Amsterdamsche hoogleeraar van Embden bracht in de Eerste Kamer voor zijn betoog een argument naar voren, dat de aandacht verdient. Maken de dieper liggende beginselen een scheiding noodzakelijk? vroeg hij. En hij voegde daaraan toe: Het Kabinet verklaarde de Overheid als Godsdienaresse te beschouwen. Wanneer dit werkelijk de grondslag is voor het optreden van dit Kabinet, dan zullen tal van vrijzinnigen zich daarmee kunnen vereenigen.

Er zijn n. l. vele vrijzinnigen, aldus prof. Van Embden, die niet alleen meer bij het rationisme willen leven, die haken naar meer.

Daarom was het, volgens dezen spreker, zeer goed op deze wijziging in de geesteestroomingen te wijzen. Natuurlijk is de wijziging nog in gang, maar men moet begrijpen, dat de *oude liberale opvattingen antiquair zijn geworden.*

Met eenige verbazing neemt men van deze woorden uit een radicalen mond als die van prof. Van Embden, kennis.

Natuurlijk kunnen wij niet anders dan ons er over verheugen, wanneer de oud liberale opvatting, dat de Overheid niets met God of met Godsdienst te maken heeft, als versleten antiquiteit op zij wordt gezet.

Koloniale Kas.

Gedurende het *eerste kwartaal* brachten de geldmiddelen in de Koloniale Kas op Curaçao o. a.:

	in 1919	in 1918
aan invoerrechten	52,635	29,265
„ accijns	42,035	31,134
„ grondbelast.	7,548	7,170
„ gebruiksbel.	3,180	1,800
„ inkomstenbel.	8,057	5,810
„ successiebel.	8,749	48
„ buitengewone inkomstenbel.	12,648	nihil
Totaal met andere inkomsten	126,185	84,734

Aan inkomsten van onderscheiden aard.

in 1819	in 1918
43,188	62,962

Het groote verschil werd hierbij veroorzaakt door een bedrag van 26,994 aan inkomsten van de Curaçaosche bank in 1918, terwijl dit jaar niets geboekt staat.

Handel met Venezuela.

Volgens de cijfers dezer dagen gepubliceerd, door het Ministerie van Handel en Nijverheid van Venezuela blijkt wel, welk een levendigen handel er bestaat tusschen Venezuela en onze kolonie en Nederland.

Gedurende het eerste half jaar van 1918 dus nog gedurende den oorlog werd er VAN CURAÇAO in Venezuela ingevoerd voor een waarde van 444,953 bolivars (f 0.50).

van Aruba naar Venezuela 6.043 bol.

Van Venezuela werd naar Curaçao uitgevoerd voor een waarde van 8.011.903 bolivars.

van Venezuela naar Aruba 50.353 bol.

van Venezuela naar Bonaire 30.250 „

Van Holland werd naar Venezuela ingevoerd voor een waarde van 21,340 bol.

van Venezuela naar Holland 2.397.633 bol.

Deze twee laatste cijfers zullen, nu de oorlog voorbij is, wel aanmerkelijk gaan stijgen.

Buitenland.

Duitschlands schuldcijfer.

In een memorie van den Minister van Financiën aan de Nationale Vergadering worden de volgende gegevens medegedeeld nopens den toestand van de Duitsche financiën:

De ontvangsten uit belastingen in de oorlogsjaren beliepen van 1914 tot en met 1918 17 millioen mark. De geheele schuld bedroeg op 8 November j. l. 149 milliard. De oorlogsuitgaven bedroegen tot het einde van het vorige jaar 146 milliard. Daarbij komen nog de uitgaven voor de verdere demobilisatie, die op 8 milliard worden geraamd. Voorts moeten daarbij nog 3 milliard worden gevoegd wegens vernieling van legerbehoeften. Voor schadeloosstelling van Duitsche landstreken, die door den oorlog geleden hebben, moet 4½ milliard worden uitgetrokken, voor schadeloosstelling aan Duitsche reederijen 1½ milliard, en voor ondersteuning van gezinnen 5 milliard, te zamen dus nog 11 milliard.

Het totaal der oorlogsuitgaven, waarover rente betaald moet worden, beloopt dus een 160 milliard, waarvoor als aflossing telken jare 8 milliard moet worden opgebracht. Voor rente aan in den oorlog verminkten en nabestaanden van gesneuvelden heeft het Rijk 12½ milliard te betalen.

Vóór den oorlog beliep het totaal van de loopende uitgaven van het Rijk 2.4 milliard. De uitgaven zullen in het vervolg, in het gunstigste geval, 14 milliard bedragen. Hierbij komen nog de geldelijke behoeften van de verschillende staten, gemeenten en andere openbare lichamen tot een bedrag van ten minste 5 milliard, tegen 3 milliard vóór den oorlog zoodat in het heele land in de toekomst 19 milliard aan belastingen zal zijn op te brengen, tegen ruim 5 milliard vóór den oorlog.

En dan is er nog geen rekening gehouden met de aan de geallieerden te betalen schadevergoeding! Ziedaar waarop de „frische, fröhliche Krieg" het land is komen te staan.

Van meelzak tot hemd.

Door de overeenkomst met de entente zal Duitschland in de maand April 270.000 ton levensmiddelen krijgen, waarvan ongeveer 200.000 ton zal bestaan uit meel. Het meel zal natuurlijk worden gestuurd in zakken en wel ongeveer 4 millioen in aantal. Bij den grooten nood aan boomwol is men in Duitschland van plan uit deze zakken hemden te maken en deze ter beschikking der bevolking te stellen, aangezien aan hemden groot gebrek is in Duitschland, gelijk aan zoovele andere zaken, waaraan de blokkade schuld is.

Verschil!

Een herinnering schrijft iemand, die den oorlog medemaakte in de *Köln. Volksz.*

Hij was ingekwartierd in Noord Frankrijk in een gezin, waar een der dochters uitstekend piano speelde.

De Duitschers verzochten haar op een mooien avond iets van haar kunst ten beste te geven.

Maar het antwoord was: Ons vaderland is in rouw; zoolang een Duitsch soldaat op Franschen grond staat, speelt niemand van ons piano.

Schrijver dacht daaraan, toen hij las, dat alleen te Munchen, in het laatste kwartaal driehonderd bals werden gehouden.

En hij vergist zich nog: het getal bedroeg van 1 Dec. 1918 tot 19 Jan. 1919, dus in zeven weken 934!

Te Berlijn moet het nog erger wezen.

De Getuige getuigt, dat honderden jonge vrouwen op ergerlijke wijze hare eer te grabbel gooien. Vooral in de Duitsche havensteden moeten talloos vele vrouwen [illegible] en met geestdrift zich ten prooi geven aan vreemde bezettingstroepen. Vooral de Engelsche bezetting valt bij de Duitsche jonge dochters daartoe in den smaak.

Voor een weinig geld, voor een stukje zeep, voor een voile, zelfs voor niets beschikken de vreemde soldaten over de eer en het lichaam der Duitsche meisjes.

En men acht dit kwaad zoover gevorderd, dat men spreekt niet over enkele, maar over de helft dier vrouwelijke bevolking in die zeeplaatsen.

Op zichzelf is dit gruwelijk, maar gruwelijker nog is het, dat de liberale *Kölnische Zeitung* van 1 Febr. deze schandelijke praktijken schaamteloos verdedigt en franchement goedkeurt.

Vanwege de „vrijheid" zeker.

Hoe het geld verspild wordt.

Millioenen en millioenen zijn tijdens de revolutie in Duitschland verloren gegaan door de wijze waarop de soldaten- en arbeidersraden met de legervoorraden omsprongen. Hoe het daarbij toegaat vertelt een correspondent aan de grens:

In een grooten wijnkelder te Bernkastel lagen duizend karrevrachten Hongaarschen wijn voor het legerbestuur, die voor 6,50 M. per liter aangekocht was. Waarbij nog verschillende onkosten gerekend moesten worden. De oorlog is afgeloopen, de wijn niet meer noodig en thans heeft de Hongaarsche firma den wijn teruggekocht voor...... 72 penning per liter. Het Duitsche verlies bedraagt daardoor 5 millioen mark.

Een geschenk aan den Paus.

De 70 Fransche oorlogsweduwen, die, zooals wij reeds gemeld hebben, naar Rome zijn gegaan om den H. Vader voor zijn menschlievend werk gedurende den oorlog haar dank te brengen, hebben mede in naam van 200,000 harer zwaar-beproefde lotgenooten, den Paus een kostbaar stel gewaden en een massieve gouden kelk aangeboden.

De Paus hield in het Fransch een indrukwekkende toespraak, waarin hij den heldenmoed der katholieke vrouwen van Frankrijk prees.

Een goedkoope rooker.

Een van het gevolg van generaal Foch vertelt, dat hij gelooft, dat de generaal heel den oorlog dezelfde sigaar gerookt heeft. De generaal had altijd de sigaar in z'n mond. Voor hij aan tafel ging, legde hij de sigaar voorzichtig weg; was hij klaar met eten, dan had hij haar dadelijk weer in z'n mond. Hetzelfde gebeurde als hij naar bed ging. Hij stak zijn sigaar nooit aan en niemand heeft den generaal ooit met een brandende sigaar gezien.

Geleerde Amerikanen.

De geschiedenis van 'n Amerikaansch soldaat, die, krijgsgevangen gemaakt, aan den Duitschen kroonprins vertelde, dat hij had gedacht, dat Elzas-Lotharingen een groot meer was, is bekend. Een nieuw staaltje van het gehalte van de geografische kennis van de Yankee's, levert nu de Parijsche éditie van de „New-York Herald," dus bepaald geen keukenmeidenblaadje. In de vragenrubriek stelt een Amerikaansch soldaat, namens een paar kameraden, de enorme vraag, waar in Europa toch de Mont-blanc ligt. Ze kunnen het nergens op de kaart vinden. Wel, denkt de slimme redactie van het groote blad, dat kan ik je met genoegen zeggen. En doodleuk schrijft ze onder het briefje:

„Mont Blanc ligt in Zwitserland."

Den volgenden dag stond er een ingezonden stuk in het blad van een Alpinist, die vroeg, wat er nou toch in Godsnaam op de vredesconferentie gebeurd was, dat Zwitserland zonder eenige bekendmaking, de Mont Blanc was toegewezen.

Men zegt dat dit het resultaat is van de reis van vader Ador naar Parijs.

Cuidado con los Pulmones.

Es verdaderamente "alarmante" el número de personas que son victimas de afecciones pulmonares cuyo descuido facilmente conduce a la tuberculosis y luego a la tisis, que es la enfermedad del dessespero, pues arraigada no tiene cura. Toda persona que tenga menor propensión a debilidad pulmonar necesita tomar medidas preventivas de higiene personal y alimedtación y tomar la EMULSIÓN DE SCOTT de aceite de hígado de bacalao que es una de las medicinas más valiosas para evitar el tuberculosis, bajo recomendación de autoridades médicos en todas partes del mundo. 13

Bijblad voor de

AMIGOE DI CURAÇAO

van 7 Juni 1919.

Openbare behandeling
DER BEGROOTING IN DEN
Kolonialen Raad.

IV.

De Heer **Boomgaart**, als gemachtigde van het Bestuur, komt nu aan het woord:

M. de V.

De motie, door het geachte lid WINKEL hedenavond voorgesteld, maakte de Regeering in het Moederland er een grief van, dat zij in den laatsten tijd herhaaldelijk afwijkt van de beslissingen van den Raad.

Voor zoover dit afwijken slaat op regelingen, waartoe de bevoegdheid in art. 48 van het Regeerings-reglement is gegeven of op vernietigingen zooals art. 49 lid 2 van hetzelfde Reglement zekent, dan ligt de fout, als er hier van een fout sprake kan zijn, in het Regeerings-reglement en niet in het uitoefenen van die bevoegdheden; want het ligt toch voor de hand, dat als de Regeering tot de overtuiging is gekomen, dat deze artikelen moeten worden toegepast, zij toch van die bevoegdheden moet gebruik maken.

Slaat het op de begrooting, dan zal, zoolang er een subsidie door het Moederland wordt verleend, en zelfs wanneer dit *niet* het geval is, de Regeering krachtens art. 104 van het Regeerings-reglement de bevoegdheid hebben om bij de definitieve vaststelling wijzigingen voor te stellen, die zij in het belang van de kolonie acht.

Hieromtrent kan men in een *Memorie van Antwoord* van Minister CREMER, voorkomende op bladz. 405 van Bordewijks Handelingen het volgende lezen: „De opmerking, dat thans, wanneer eene bijdrage gevorderd wordt, het bestuur der Koloniën naar het Departement van Koloniën wordt overgebracht, is minder juist, want de Minister *ontwerpt* in dat geval de definitieve begrooting, die wordt *vastgesteld* door de Wetgevende Macht, zoodat de Tweede Kamer der Staten Generaal in de gelegenheid is om er de noodig geoordeelde wijzigingen in te brengen." —

Eveneens wordt er in de motie opgekomen tegen de afwijking van een voordracht van den Raad tot vervulling van een opengevallen plaats in zijn midden.

In de eerste plaats wil ik er op wijzen, dat de Koloniale Raad niet een voordracht doet, maar een aanbeveling van den Koning indient. De motie zal m. i. daarom moeten worden gewijzigd.

Ik zal nu het slot van een *Memorie van Antwoord* van Minister van DEDEM, voorkomende op bladz. 294 van het reeds genoemde werk van Bordewijk, dat hierop betrekking heeft, voorlezen: „Dat het thans geldend stelsel van in den Kolonialen Raad ontstaande vacatures neder komt op coöptatie, kan niet worden toegegeven. Wel is waar wordt bij de benoemingen meestal de aanbeveling van den Kolonialen Raad gevolgd, zooals natuurlijk is, indien gelijk art. 73 van het Regeeringsreglement veronderstelt, het college inderdaad het best advies geeft over de vervulling van vacatures in zijn midden, doch het oordeel der Regeering is vrij, en het geval heeft zich dan ook wel voorgedaan, dat een ander lid benoemd is dan de Koloniale Raad had gewenscht. Op den Gouverneur rust de taak om de aanbeveling met de meeste nauwgezetheid aan het algemeen belang te toetsen, en het Opperbestuur omtrent de keuze, die te doen valt, volledig voor te lichten."

In dit verband kan niet worden ingezien, hoe de bepalingen, die op de wet steunden, het aanzien van den Raad kunnen schaden. Immers, was dit het geval, dan zouden zij naar alle waarschijnlijkheid niet zijn opgenomen in het Regeerings-reglement. Want het kan toch niet in de bedoeling liggen om het aanzien van een lichaam, dat in 't belang der kolonie wordt ingesteld, aan te tasten.

Tot nu toe is niet gebleken, dat de beste krachten onder de ontwikkelde bevolking zich niet beschikbaar zullen stellen tot het lidmaatschap van den Raad. Alle aftredende leden hebben zich steeds beschikbaar gesteld voor een herbenoeming, tenzij zij om persoonlijke redenen wenschten af te treden; laatst nog heeft een van de beste krachten van de kolonie zich beschikbaar gesteld om buiten de aanbeveling van den Raad om, tot lid van uw college te worden benoemd.

Bovendien wordt bij elke aanbeveling steeds zonder eenige moeite geschikte tweede candidaten gevonden, van wie gereedelijk moet worden aangenomen, dat zij een eventueele benoeming zullen aanvaarden.

Als werkelijk de handelwijze der Regeering in breede kringen ontstemming heeft veroorzaakt, dan is deze laatste toch ongegrond, omdat, zooals reeds gezegd, de Regeering een wettige bevoegdheid aanwendt. En dat zij hiervan een spaarzaam gebruik maakt, kan blijken, wanneer men de moeite wil nemen om de gevallen na te gaan, waarin dit heeft plaats gehad. Zonder twijfel zal de Regeering, waar mogelijk, rekening willen houden met het door den Kolonialen Raad uitgesproken vertrouwen en niet dan in hoogst noodzakelijke gevallen, zooals tot nu toe gebeurd is, van 's Raads gevoelen afwijken.

Meerdere malen reeds heeft het Bestuur vroeger te kennen gegeven, dat het 's Raads inzicht volkomen kan deelen, dat, waar bezuinigd kan worden, dit niet mag worden nagelaten; dat tegen uitzetting van de gewone telkens terugkeerende uitgaven, voor zoover dit met de behartiging van het algemeen belang en met de eischen van een goed geregelden dienst is overeen te brengen, moet worden gewaakt en dat overigens ten aanzien van die uitgaven, welke niet onder de evenbedoelde zijn te rangschikken, niet enkel de nuttigheids — doch ook de noodzakelijkheidstoets moet zijn aangelegd, alvorens te besluiten.

Gaarne wil ik nu namens het Bestuur nogmaals herhalen, dat het nog steeds de volle overtuiging koestert, dat deze grondslag de eenig gezonde is, waarop met uitzicht op het verkrijgen van het gewenschte evenwicht in de koloniale huishouding kan worden gebouwd.

Wanneer nu — waar overeenstemming is in het te volgen beleid, — blijkt, dat de Raad zich niet vereenigen kan met een of ander in het ontwerp—begrooting gedaan voorstel, dan moet dit slechts beschouwd worden als een gevolg van verschil van opvatting of een uitgaaf al dan niet noodzakelijk is.

Het is moeielijk en het zal altijd moeilijk blijven om *juist* aan te geven wat noodzakelijk is om het gewenschte doel te bereiken, niet alleen voor den Raad, wiens goedkeuring op de voorstellen moet worden verzocht, maar ook — en dit in niet mindere mate — voor den Gouverneur, die de voorstellen doet en aan wien de behartiging van het welzijn der kolonie bijzonder is toevertrouwd.

Met de plannen welke de Regeering ten opzichte van Curaçao koestert, mag m.i. niet de gevolgtrekking worden gemaakt, dat drukkende belastingen hieruit zullen volgen, maar door het Moederland, die onze nooden kent, steeds rekening is gehouden met de draagkracht der bevolking.

(*Noot der Redactie.* Hetgeen hieronder volgt van den Heer **Winkel** werd gesproken terstond *na* de motie doch is door een verzuim onzerzijds weggevallen. Daarom voegen wij het hier in.)

Mr. T. W. P. Winkel.

Mr. de Voorzitter.

Alleszins wenschelijk is het, dat bij het begeven van hoofdambtenaarsbetrekkingen, niet gelet zal worden op het *Kolonist* of *Nederlander* zijn, maar wel op de verstandelijke ontwikkeling, ervaring en bekwaamheid van den te benoemen persoon. Anders handelende, zou Nederland diens goeden naam als Koloniseerende mogendheid verliezen, en vervallen in den blunder van Spanje, dat alles voor de *Peninsulares* wilde hebben en niets voor de Koloniaien, waardoor het ten slotte de toegenegenheid dezer laatsten heeft verbeurd.

Met hetgeen er in de *Memorie van Antwoord* gewaagd wordt omtrent de kansen van den handel, ga ik volkomen accoord. Ofschoon het erg moeielijk was de noodige maatregelen te treffen om den invoer te verminderen, daar men onmogelijk kon weten, wanneer de oorlog tot een einde zou komen, moesten al de kooplieden, die in de thans verstreken oorlogsjaren het handelsbedrijf hebben uitgeoefend, weten, dat zoo er winsten behaald worden, ook verliezen te lijden zouden zijn.

Trots het ijveren van het Bestuur, waarvan er in de *Memorie van Antwoord* sprake is, laat het onderwijs op de Hendrikschool, zooals van bevoegde zijden wordt verzekerd, veel te wenschen over.

Vroeger was 't altijd „koekoek één zang"; zoowel van het Bestuur als van de schoolcommissie hoorde men altijd: „het onderwijs op de Hendrikschool voldoet aan de eischen, het onderwijs is goed." enz.

Toen eindelijk, na de onderwijsstrijd, uit de verslagen van den Inspecteur, van de lezing gehouden door het vroeger hoofd dier school, den Heer Welling en uit diens rapporten bleek, dat het onderwijs abominabel was en met den dag slechter werd, sloeg het Bestuur een anderen toon aan; nu is het al een paar jaren: „er wordt telkens gestreefd naar verbetering van het onderwijs" ..... maar een practisch goed resultaat is er nog niet te bespeuren, in de verste verte niet. Met beloften alleen komen wij geen enkelen stap verder. Het onderwijs is voor ieder beschaafd land van *te groot* belang, dan dat wij ons hier alleen met beloften tevreden zullen stellen. Er moet krachtiger ingegrepen worden, Mr. de V. Om tot een gunstige verandering op dit gebied te geraken, is het m.i. in de allereerste plaats noodzakelijk, geschikte leerkrachten aan te vragen. Er waren zes onderwijzers voor de school noodig; slechts vier aanvaarden een benoeming. Wil men goede onderwijskrachten hebben, dan behoort men ze goed te bezoldigen, en dit is hier niet het geval. Het argument, dat sedert lang aangevoerd wordt, dat de onderwijzers niet méér kunnen verdienen dan een zekere groep ambtenaren, dient niet in aanmerking genomen te worden, indien wij werkelijk tot een beteren toestand wenschen te geraken. Het onderwijs op de Hendrikschool kan niet slechter en het moet verbeterd worden.

Ik kan mij absoluut niet vereenigen met de redeneering van het Bestuur omtrent *de onmogelijkheid om minder geschikte krachten te pensioneeren vóór dat zij recht op pensioen hebben.* Telkens is er sprake geweest van *„geen slachtoffers maken"*; ik wil ook absoluut geen slachtoffers maken, Mr. de V., maar ik herhaal hier, het onderwijs is ontegenzeggelijk het grootste belang van een volk, en het belang van een paar menschen moet op zijde geschoven worden voor het algemeen belang.

Van een verbetering van het onderwijs op de Hendrikschool zal er absoluut geen sprake kunnen zijn, zoolang de nog in dienst zijnde ongeschikte of minder geschikte krachten niet verdwijnen om plaats te maken voor nieuwe geschikte onderwijzers.

Gebeurt dit niet, dan zijn wij ook niet consequent met ons beginsel van *geen slachtoffers maken*, aangezien wij van al de honderden leerlingen, die nu op school zijn en al de honderden die er nog zullen komen, *slachtoffers* en niets anders dan *slachtoffers* maken, want, zoolang die school niet aan de eischen voldoet, zullen deze geen degelijk onderwijs kunnen genieten.

Ik moet dus voet bij stuk houden en hoop dat het Bestuur eindelijk van meening zal veranderen en ten deze een ander standpunt zal innemen, anders kan men onmogelijk aannemen, dat er werkelijk gestreefd wordt naar verbetering van het onderwijs op bedoelde school.

Wat erg nadeelig op dat onderwijs moet werken, is het telkens verlof nemen van eenige onderwijzers. In de allereerste plaats moet naar aanleiding daarvan combinatie van klassen plaats vinden en in de tweede plaats worden de uitgaven voor die school te hoog opgevoerd. Gaarne zou ik van den geachten gedelegeerde van hetBestuur willen vernemen, of hij mijn opinie onderschrijft en wensch ik het Bestuur ernstig in overweging te geven om voortaan ten deze de noodige maatregelen te treffen.

Zal ik van den geachten gedelegeerde van het Bestuur ook kunnen vernemen, hoe vér wij nu zijn met het plan voor de oprichting van een huishoudklasse aan de Wilhelminaschool? Ik weet uit goede bron, dat de vorige Gouverneur op eenige inlichtingen uit Holland wachtte, om 't op de Suppletoire Begrooting te plaatsen. Zijn die inlichtingen reeds gekomen?

Met betrekking tot het vervoer van arbeiders naar het buitenland, is het zeker toe te juichen, dat er straffer de hand wordt gehouden aan de verordering van 17 Juli 1883 (Publ. Bl. No. 7) en dat er meer wettelijke bepalingen tot verzekering van de veiligheid en andere belangen der vertrekkende arbeiders worden genomen. Maatregelen zullen zeer zeker daarbij op hare plaats zijn tot verzekering van de nakoming der verplichting tot vergoeding van de kosten van terugkeer van de aangeworven arbeiders, doch ook wel van de verplichting van dezen om vóór het verstrijken van hun contractijd den dienst niet te verlaten en alzoo den aanwerver of werkgever geldverlies en andere nadeelen te berokkenen.

***

De Heer **Meerdink**, Inspecteur van het Onderwijs, beantwoordt nu, als gemachtigde van het Bestuur, speciaal de bezwaren van den Heer **Winkel**:

Mr. de V.

Het geachte lid Zeppenfeldt heeft over het bijzonder onderwijs gesproken. Daar dit geheel verband houdt met de ingediende motie, zal ik op het door hem gesprokene niet ingaan. Ik zal van hetgeen het geachte lid **Winkel** ter sprake bracht, het eerst beantwoorden zijn laatste vraag aangaande de huishoudklasse bij de Wilhelminaschool. De daaromtrent uit Nederland gevraagde inlichtingen zijn nog niet aangekomen. Omtrent zijn oordeel over het onderwijs op de Hendrikschool kan ik verwijzen naar mijn verslag, dat wat omtrent de ongeschiktheid van eenige leden van het personeel betreft, overeenstemt met het oordeel van deschoolcommissie. Dit alles te herhalen, waar uw raad deze verslagen heeft ontvangen, zou tijdverlies zijn.

De geachte spreker heeft gezegd, dat van bevoegde zijde beweerd wordt, dat de uitkomsten van het onderwijs op de Hendrikschool te wenschen overlaten en met den dag slechter worden. Hij zegt ook: „het kan niet slechter."

Gaarne had het Bestuur gezien, dat medegedeeld werd in welke opzichten de uitkomsten zoo onvoldoende zijn, als ze worden afgeschilderd en op wiens beweringen het oordeel berust.

Dat het met den dag slechter wordt op de Hendrikschool en niet slechter kan, is overdreven en in strijd met wat door den geachten spreker bij de behandeling van vorige begrootingen is verklaard.

Zoo werd in 1916 bij de behandeling van de begrooting voor 1917 gezegd: „Nu erkent de Schoolcommissie ook, dat het onderwijs niet is, zooals het behoort te zijn. *We zijn nu op den goeden weg* en ik verzoek het Bestuur de maatregelen te nemen, die kunnen leiden tot *dadelijke* verbetering."

En in 1917 werd het volgende ter sprake gebracht: „Nu wensch ik terug te komen op de slechte uitkomsten *van het onderwijs;* deze waren aan *verscheidene* oorzaken te wijten en *verscheidene van die* oorzaken zijn reeds verdwenen. Maar de twee voornaamste oorzaken zijn er nog en zij zullen nooit verdwijnen, zoolang het Bestuur niet krachtig ingrijpt. In de eerste plaats zal ik spreken *over de Hendrikschool* en wel over *het overladen leerplan, en de voor het grootste deel onvoldoende en ongeschikte leerkrachten."*

Van wege het Bestuur is er toen op gewezen, dat in de verslagen en de Memorie van Antwoord slechts sprake was *van een deel* der leerkrachten.

Toen waren er dus nog *twee zaken*, die te wenschen overlieten. Thans wordt gezegd: **het kan niet slechter.** Dit is vooral vreemd omdat reeds één van de twee oorzaken vervallen is.

Sedert 1 Januari 1918 is het vereenvoudigde leerplan in werking. Over de gevolgen daarvan mag en kan nog geen oordeel geveld worden, daar in het jaar 1918 onder hoogst ongunstige omstandigheden is gewerkt.

Voorts moet men niet denken, dat één persoon in korten tijd alles veranderen kan. Personen, aan wie de reorganisatie van onderwijs-inrichtingen opgedragen werd, van welke een veel betere roep uitging, dan van de Hendrikschool, hebben dat ook niet, zelfs werkende onder gunstiger omstandigheden, in een paar jaar klaar gespeeld.

Van verschillende zijden wordt wellicht de doeltreffendheid der maatregelen om tot verbetering van den toestand op de Hendrikschool te geraken in twijfel getrokken. Waar ongeveer of geheel dezelfde regelingen op andere scholen tot het gewenschte doel leiden, mag met gerustheid aangenomen worden dat ze nog zoo kwaad niet zijn.

Het geldt hier geen paaien met beloften, maar afwachten en vooral medewerken. Er wordt onder ongunstige omstandigheden gewerkt. Zeker een der minst gunstige is de voortdurende wisseling onder het onderwijzend personeel, gedeeltelijk ook veroorzaakt door het detacheeringsstelsel. Hieromtrent eenige mededeelingen: Van 1 Januari 1914 tot Mei 1919 heeft de Hendrikschool 5 hoofden gehad, de Wilhelminaschool behield in dien tijd hetzelfde hoofd, het St. Thomas College, dat zeer vaak met de Hendrikschool vergeleken wordt, heeft er twee gehad.

Twee der hoofden deden elk maar drie maanden dienst in afwachting van de komst van de in Nederland benoemden.

Een hoofd trad gedurende 14 maanden ook nog als Inspecteur van het onderwijs op.

In dat tijdvak waren voor de negen klassen der school werkzaam **31** (de hoofden en vakonderwijzers medegerekend), op de Wilhelminaschool voor

9 klassen en de fröbelklasse 23, op het St. Thomas-College voor 8 klassen 13 verschillende personen. Dit alles wijst reeds op de groote moeielijkheid om betere uitkomsten te verkrijgen. Het aantal *verloven*, dat moet worden verleend op de overgelegde geneeskundige verklaringen, is zeer groot en meermalen,—dit geldt niet alleen voor de Hendrikschool, maar ook voor *alle openbare* scholen,—is er daardoor voor langer of korter tijd gebrek aan leerkrachten. Hoe moeielijk het voor het bestuur is in die open plaatsen behoorlijk te voorzien, zal o.a. duidelijk zijn als U weet, dat sinds 1 Januari 1914 de Gouverneur 161 beschikkingen over verloven van onderwijzers heeft moeten nemen. En dat was in de oorlogsjaren, toen er van buitenlandsche verloven zoo goed als geen sprake was.

Onwillekeurig werkt de afwezigheid voor korten tijd nog nadeeliger op den gang van zaken in een school dan langere verloven. Voor deze laatste kunnen althans door het Schooltoezicht maatregelen getroffen worden, die nadeelige gevolgen zoo klein mogelijk te doen zijn: plaatsing van tijdelijke leerkrachten, verandering van lesrooster, geschikte samenvoeging van klassen.

Maar als 't vaak voorkomt, zooals dat de laatste jaren wel geschiedde, dat in één maand achtereenvolgens meer dan de helft van de onderwijzers, een, twee of drie dagen afwezig is wegens lichte ongesteldheden of familieaangelegenheden, dan werkt dit hoogst storend. En dat gebeurt ook met leerkrachten van wie niet gezegd behoeft te worden, dat ze minder goed op hun plaats zijn aan de een of andere school. Als voorbeeld moge dienen dat van 6 Januari tot 2 Mei 1919 aan de Hendrikschool 13 leerkrachten hebben gewerkt,—de gewone sterkte is 10,—omdat drie hunner verlof voor langer dan drie dagen hebben gehad. Van deze 13 zijn slechts 3 alle schooltijden aanwezig geweest.

Zoowel tegenover de veelvuldige verloven als de korte afwezigheden kan het Bestuur bij de bestaande verordeningen moeilijk een andere houding aannemen dan ze tot heden gedaan heeft. Mogelijk, dat de bij Uwen raad aanhangige verlofsverordening eenige wijziging kan brengen, die aan deze voor het verbeteren van onderwijsstorende invloeden een einde maakt, ze althans beperkt.

Voortdurende wisseling van personeel, M. de V., het Bestuur is zich dat ten volle bewust, moet de uitkomsten tegenwerken. Het schooltoezicht heeft dan ook niet nagelaten daarop in de jaarverslagen te wijzen.

Ook dit jaar heeft het schooltoezicht weer op vervanging van niet voor hun taak berekende leerkrachten door geschiktere aangedrongen.

Ik moet er nog eens den nadruk op leggen, dat er in het algemeen gesproken vooruitgang te bespeuren is. Het Bestuur neemt gaarne aan, dat er ouders zijn, die met reden klagen, dat hun kinderen in het bijzonder geleden hebben van het nog maar niet komen tot den gewenschten volmaakten toestand, wat bijv. gedaan is door ouders van kinderen in het 5e leerjaar, die in 4 jaar en 4 maanden 10 verschillende onderwijzers en onderwijzeressen hebben gehad. Dit is hoogst onaangenaam, maar niet te voorkomen geweest.

Dat schoolcommissie of Inspecteur het *nu* zoo anders zeggen dan vroeger is een verwijt, dat het schooltoezicht zich geenszins behoeft aan te trekken. Het heeft met de ten dienste staande middelen, die maatregelen voorgeschreven, die noodig geacht worden. Dat ze in sommige opzichten faalden, is niet zoozeer de schuld van de maatregelen als van de wijze van uitvoering en o. a. ook te wijten aan de weinige samenhang tusschen de klassen en het onvoldoende afwerken van de voorgeschreven leerstof, waardoor de einduitkomsten minder zijn dan verwacht wordt.

Met genoegen heeft het Bestuur uit het *Voorloopig Verslag* vernomen, dat de afdeelingen erkennen, dat er maatregelen ter verbetering genomen zijn.

Immers er wordt vertrouwd dat het Bestuur zal voortgaan met het nemen van maatregelen om tot algeheele verbetering te geraken. Gaarne geef ik namens het Bestuur de verzekering, dat naar voortdurende verbetering zal worden gestreefd. Het schooltoezicht heeft echter om daartoe te geraken de medewerking van de ouders en van het geheele onderwijzend personeel noodig.

Ik moet er ook nog op wijzen dat het Bestuur gebonden is en blijft door de verordeningen, wat betreft het pensioen verleenen aan onderwijzers, die om hier niet nader uiteen te zetten redenen aan een of andere school niet langer op hun plaats zijn. Hen zonder pensioen ontslaan zal iedereen onbillijk noemen. Hen in een anderen tak van dienst plaatsen, het is vroeger reeds gezegd, zou onbillijk zijn voor de ambtenaren; die daardoor allicht in hunne promotie worden gestoord. Zelfs het pensioen verleenen aan pensioengerechtigden is wel eens op billijkheidsgronden uitgesteld. Men denke slechts aan de traktementsverbeteringen der laatste jaren. En toen een onderwijzer dezer dagen den wensch te kennen gaf met pensioen te gaan, kon dat ook al weer niet dadelijk geschieden, omdat de plaatsvervanger uit Nederland er nog niet was. Tegenover het feit, dat er zooveel tijd verloopt tusschen het aanvragen van onderwijskrachten en de indiensttreding in de kolonie staat het Bestuur machteloos.

Meermalen is van de telegraaf gebruik gemaakt om zoo mogelijk tot bespoediging te geraken.

Evenmin kan het Bestuur de vraag beantwoorden, *waarom* maar 4 van de 6 aangevraagde leerkrachten zijn uitgezonden. Officiëel is daarvan niets bekend. Uit officieuse mededeelingen weet ik dat het komt, omdat er te weinig gegadigden waren. Oorspronkelijk waren er 6 liefhebbers, twee daarvan bezaten de vereischte akten niet, één werd afgekeurd, waarvoor later een andere gegadigde gevonden werd. Aangenomen mag dus worden dat er te weinig gegadigden zijn met de vereischte akten, die tevens lichamelijk geschikt zijn. De gewijzigde bezoldigingen van 1917, door den Minister in 1918 nog verhoogd met verhoogde toelagen voor alle akten, die aan de in 1918 benoemden zijn verleend, trekken blijkbaar te weinig liefhebbers voor de Curaçaosche onderwijsbetrekkingen.

Dit feit is de eerste aanleiding geweest voor de gedachtenwisseling tusschen Z. Exc. den Minister van Koloniën en den Gouverneur omtrent een nieuwe regeling der onderwijzersbezoldigingen. Hieromtrent kan geen andere mededeeling gedaan worden, daar het antwoord op de in October j.l. verzonden voorstellen nog niet is aangekomen.

Immiddels is, zooals reeds in de gewisselde stukken is medegedeeld, een hoofdonderwijzer voor St. Martin ter beschikking van den Gouverneur gesteld. Voorts is om uitzending van twee hoofdonderwijzers met akte Engelsch getelegrafeerd, welk telegram den *Minister blijkens van het Departement* van Koloniën ontvangen schrijven van 22 Maart j.l. 10e afdeeling No. 30—104 aanleiding gegeven heeft de bemiddeling van den Directeur der Nutschool te 's Gravenhage in te roepen om de geschiktheid van de gegadigden, die zich zullen aanmelden, te onderzoeken.

Ten slotte nog een woord over de slachtoffers. De Raad wenscht geen slachtoffers te maken, noch onder de onderwijzers, noch van de leerlingen. Het Bestuur wenscht dit evenmin en daarom eindig ik met de verklaring te geven, dat steeds de maatregelen zullen worden genomen, die het algemeen belang eischt.

De Heer **Gorsira**, waarnd. Procureur-Generaal, gemachtigde van den Gouverneur, zegt, gaarne het verzoek van de Heeren WINKEL en MULLER, betreffende maatregelen bij het vervoer van arbeiders uit de kolonie aan het Bestuur te zullen overbrengen.

Hij moet evenwel opmerken, dat voor wat betreft een eventuëele verplichting van de arbeiders om voor hun achtergebleven gezin te blijven zorgen, niet een oplossing, maar een goede oplossing verbazend moeilijk is.

Men zou wettelijke bepalingen kunnen maken, gepaard aan dwangmiddelen. Maar hoe zouden die dwangmiddelen toegepast moeten worden op personen, die zich niet meer in de kolonie bevinden en dus buiten het bereik zijn der wetten van de kolonie?

Bovendien zullen personen die zoo weinig verantwoordelijkheidsgevoel hebben, dat zij niet meer voor hun gezin willen zorgen, door beloften of verbintenissen genoopt kunnen worden zulks te doen, terwijl zij weten, dat zij er niet toe gedwongen kunnen worden? Daarom wil het hem dus voorkomen, dat men niet te veel heil kan verwachten van nog meer wettelijke bepalingen dan de reeds bestaande.

De Heer **Dr. Waterman**, directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst, gemachtigde van den Gouverneur, verkrijgt nu het woord en zegt dat hij gaarne den wensch van den Heer STATIUS MULLER naar aanleiding van diens bezoek aan het krankzinnigengesticht onderschrijft.

De ventilatie in de mannencellen, benevens die in de Oostelijke galerij kan worden verbeterd en de verwijdering van het vuil op andere wijze ter hand genomen. Ook kan de bodem impermeabel worden gemaakt. Natuurlijk dient te worden bedacht, dat het hier onzindelijke patiënten geldt, waardoor het verkrijgen van zindelijke atmosfeer uiterst moeilijk is.

Van zijn kant wil spreker ook wijzen op het gemis, dat gevoeld wordt door het niet aanwezig zijn in het gesticht van behoorlijke kamers voor eerste klasse-patiënten. Het aantal verpleegden n.l. 140 rechtvaardigt volgens hem wel de ter handneming van de geheele kwestie betreffende de huizing in het krankzinnigengesticht. Zonder afbreuk te willen doen aan de beweringen van den Heer Statius Muller, wiens goed hart getroffen werd bij diens bezoek aan het gesticht, wil hij er toch op wijzen, dat een bezoek in een dergelijk gesticht van menschen, die dat niet dagelijks doen, deprimeerend werkt op het gevoel. Hiermede wil spreker volstrekt niet beweren, dat er in de verpleging van de krankzinnigen alhier geen verbetering moet komen. Hij zal, zooals reeds gezegd, den wensch aan het Bestuur overbrengen.

Toen deze spreker geëindigd had, was het inmiddels half 10 geworden en stelde de Voorzitter aan den Raad voor de zitting voor vijf minuten te schorsen.

(Wordt vervolgd.)

Wijziging van de Rechterlijke Macht in de kolonie Curaçao.

In het „Weekblad van Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie” schrijft v. S. het volgende:

Ultramar.

Het *Publicatieblad van de Kolonie Curaçao* behoort ongetwijfeld niet tot de meestgelezen bladen van Nederland. Ware het anders, dan zou voorzeker het K. B. van 6 Juli 1918, no. 72, houdende wijziging van de rechterlijke macht en van de rechtspleging in burgerlijke en strafzaken, niet nagelaten hebben onder de juristen hier te lande groot opzien te baren. Daarin toch wordt, voor het burgerlijk proces 1o. de verplichte vertegenwoordiging afgeschaft, 2o. het verplichte schriftelijk proces aan kant gezet, 3o. de rechterlijke lijdelijkheid geheel opgedoekt, om van allerlei andere gewichtige en principieele afwijkingen van het Nederlandsch-Fransch proces niet te gewagen. Denkt eens: de rechter brengt de zaak op de rol, geeft partijen de noodige voorlichting, ondervraagt hen, maakt hen opmerkzaam op de rechts- en bewijsmiddelen! Het klinkt als een sprookje!

Er zijn hier te lande zeer velen, die sinds langen tijd van oordeel zijn, dat het Nederlandsch procesrecht hervormd moet worden, en onder hen bevindt zich een groot aantal aanhangers van de beginselen, die thans zijn opgenomen in het publicatieblad van gindsch heet en droog eiland. Hunne wenschen hebben geen kans op verwezenlijking, al zijn ze neergelegd in fraaie en degelijke rapporten van commissies. Een man als Drucker, die niet moede is geworden van aanhoudende en doorzettende propaganda voor zijne, nu Caraïbische, idealen, heeft op dit gebied geen enkel succes van beteekenis kunnen behalen. Dit lijkt thans vreemd. Want, wat nu werd gemaakt voor West-Indië, is toch ook Nederlandsch werk, ontworpen en uitgevoerd op enkele meters afstand van de vertrekken, waarin een nieuwe regeling van onze burgerlijke rechtsvordering op touw kan worden gezet. Men zou zoo meenen, dat nu het werk eenmaal verricht is, de denkbeelden behoorlijk in wet-vorm zijn gebracht, er niets in den weg staat voor een Nederlandsch wetsontwerp.

Wanneer ik zoo hier en daar eens vraag, wat de oorzaak mag zijn van een verschijnsel als dit, dan krijg ik van verschillende personen, van wier ernst en eerlijkheid ik overtuigt ben, ten antwoord, dat de ware reden van het behoud van ons procesrecht, deze is, dat een hervorming in Drucker'schen geest nooit door het parlement zal komen, en dat de regeering dit weet. In de Kamers zouden te veel stemmen, bewust en onbewust, onvrij zijn door den invloed van de talrijke schare van hen, die door den zuiverenden ragebol zouden worden verdreven uit de profijtelijke spinnewebben, waarin zij de zoekers naar recht en onrecht promiscue opvangen en uitzuigen. Ware het burgerlijk proces materie voor een Koninklijk Besluit, dan ware alles reeds langen tijd anders.

Zou dat waar zijn? *(Cur. Ct.)*

Buitenland.

Smokkelen per vliegtuig.

De vraag, wat men in de toekomst zal moeten doen om het smokkelen met vliegtuigen te verhinderen, is, naar een telegram uit Parijs in de *„Daily Mail”* meldt, ter sprake gekomen bij de beraadslagingen, die de commissie van advies voor luchtvaartaangelegenheden, welke aan de Britsche gevolmachtigden is toegevoegd, te Parijs met Fransche deskundigen gehouden heeft.

Hoe kan men, zoo werd daarbij gevraagd een vreemden vlieger beletten 'n nachts de grens over te komen, elke contrôle te vermijden en een lading artikelen, die aan hooge invoerrechten onderhevig zijn, op de een of andere afgesproken plaats te lossen?

De Britsche deskundigen zijn van meening, dat de contrôle op den beganen grond uitgeoefend zal moeten worden. Volgens het plan zal er een „flesschehals”-toegang in elk land ingericht worden. Dat wil zeggen dat er voorgeschreven plaatsen zullen zijn, waar elk vliegtuig, dat b.v. Engeland binnenkomt, zal moeten landen om door commiezen van de invoerrechten onderzocht te worden.

Om overtreders te ontdekken is men van plan langs de kust een reeks van klank-verklikkende toestellen op te richten op posten, die onderling en met de posten van de luchtpolitie binnenslands telefonisch verbonden zullen zijn.

Wat den apache der lucht betreft — het type van wetenschappelijk misdadiger, die eenzame buitenhuizen zal overvallen, om met den buit weg te vliegen — tegen hem zullen smaldeelen van ervaren vechtvliegers gebruikt worden, die meedoogenloos vervolgen en eenvoudig naar den grond jagen zullen.

Graanoogst.

De Chamber of Commeree te WASHINGTON heeft voorspeld dat de tarweoogst zonder zijns gelijke zal zijn. Een opbrengst ven minstens 900,000,000 bushels is de voorspelling. De conditie van de wintertarwe is beter dan ooit te voren. Rapporten van schade, aangericht door vorst of stormen zijn nagenoeg geheel achterwege gebleven; vandaar de verwachting van 900,000,000 bushels, of 33 percent meer dan de buitengewoon groote oogst in 1915. Het rapport wees ook nog uit dat 25 percent van de opbrengst wordt verwacht van het grondgebied ten zuiden van de Mason-Divon lijn.

Voedingsmiddelen naar Europa.

Gedurende den tijd tusschen den oogst van 1918 en den oogsttijd van 1919 is Europa genoodzaakt 29,000,000,000 ton voedingsmiddelen te importeeren, en om hieraan tegemoet te komen zijn in Amerika ongeveer 35,000,000,000 tonnen voorhanden, is het beweren van Herbert C. Hoover.

De voorraad voorhanden is voldoende, doch de schepen zijn niet aanwezig om het naar de andere zijde des oceaans te vervoeren. Daarom zal de voorhanden zijnde voorraad niet uitgeput worden. Voor het jaar, eindigende aanstaande Augustus, zal de Vereenigde Staten minstens voor een waarde van $ 2,500,000,000 uitvoeren.

Mr. Hoover legde verder nadruk op het feit dat de contrôle over de tarwe zou blijven en dat de gebruiker niet bevreesd behoefde te wezen dat meelprijzen aanmerkelijk zouden verhoogd worden.

De Tunnel onder het Kanaal.

Wat sedert jaren een droom was gaat verwezenlijkt worden. Vroeger waren de Engelsche bladen niet wel te vinden voor het bouwen van een tunnel onder het Kanaal, omdat zij er een groot gevaar in zagen voor een inval in hun land in oorlogstijd. En aanval nochtans had op die wijze nooit kunnen plaats hebben, daar men hem had kunnen vernietigen of hem gedeeltelijk onder water had kunnen zetten, wat eene vernietiging niet eens noodig zou gemaakt hebben. Zelfs het gebruik van gas had allen doorgang onmogelijk kunnen maken.

Trouwens nooit zou het landen van eene groote massa vijandelijke troepen op die wijze mogelijk zijn geweest, wijl anderzijds de tunnel veel van zijn militair belang zou verloren hebben van het oogenblik dat luchtschepen en vliegtuigen Engeland vanuit de lucht konden bestoken, zooals zij het tijdens den oorlog ook gedaan hebben.

In oorlogstijde chter kon zulk een tunnel tusschen Engeland en Frankrijk, met elkander bevriend, de grootste diensten bewijzen. 't Is Engelands beland dat Frankrijk sterk zij en weerstand kunne bieden tegen alle aanvallen uit het Oosten. Had tijdens den oorlog nu zulk een tunnel bestaan, men had er de bevoorrading van Frankrijk, het aanvoeren van versterkingen en het wegvoeren der gewonden grootelijks kunnen door vereenvoudigen.

Het ontwerp dat het meeste kans heeft om aangenomen te worden, is dat van Sir A. Fell, voorzitter der parlementaire tunnel-commissie.

Hij verklaarde dat er binnen een tiental jaren vier gelijkloopende tunnels onder het Kanaal zouden gebouwd zijn, waarvan een voor het autoverkeer.

De treinen zouden rechtstreeks van Londen naar Parijs kunnen rijden op minder dan zes uur tijd, met tusschenpoozen van 5 tot 10 minuten. Sneltreinen zouden kunnen ingericht worden voor de verschillende landen zonder de minste stoornis of verandering van materieel.

Te Londen zou eene nieuwe groote statie moeten gebouwd worden, daar geene der thans bestaande groot genoeg is om zulk eene belangrijke vermeerdering van het verkeer te kunnen ondergaan. De tunnel zou te Dover beginnen en uitmonden te Wissont, tusschen Boulogne en Kales.

Hij zou bestaan uit twee groote pijpen, ongeveer 45 meters diepte in de zee. Per dag van 20 uren zou men 30,000 ton goederen en 30,000 reizigers in de twee richtingen kunnen vervoeren.

Sir Fell schat dat het bouwen van den tunnel een half milliard frank zal kosten. Het bouwen zou vijf jaar duren en de tunnel zou een lengte hebben van 45 kilometers, waarvan dertig onder water. Men zou den afstand op veertig minuten afleggen en daarvoor 12.50 frank betalen.

Dit werk zou nevens de Suez- en Panama-kanalen een der grootste werken uit de geschiedenis worden.

Napoleon was er destijds voorstander van, Koning Edward VII voelde er niets voor en herhaalde steeds: „Men heeft van Engeland een eiland gemaakt, het blijve ook een eiland.”

Toen echter Bleriot in 1909 het Kanaal in zijn vliegtuig had overgestoken, was Engeland geen eiland meer en van toen ook dacht men er ernstig aan het plan eens te verwezenlijken.

Indien men in den herfst van dit jaar het werk zou beginnen, denkt men dat de tunnels in 1923 voor het verkeer zouden kunnen geopend worden. Intusschen zal onze scheepvaartlijn Ostende—Dover zijne concurrentie nog niet te vreezen hebben.